

Τεχνολογικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
Τμήμα: Διοίκηση Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών Και Τουριστικών
Μονάδων.

**Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην ελληνική έννομη
τάξη:
Θεωρία και πρακτική εφαρμογή.**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΝΙΚΗ

ΠΥΡΓΟΣ, 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
Πρόλογος	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
2. ΕΛΛΑΔΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	7
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ.....	8
3.1. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ UNESCO.....	9
4. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ.....	11
4.1. Ο ΝΟΜΟΣ 3028/2002.....	15
4.2. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	18
5. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΙΑΣ.....	23
6. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	25
6.1. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	26
6.2. ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	27
7. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.....	29
8.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	61
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας, μοναδική και αναντικατάστατη, προστατεύεται από την ελληνική, αλλά και τη διεθνή νομοθεσία, ώστε να μπορέσει να διατηρηθεί στο παρόν, αλλά και να παραχωρηθεί στο μέλλον και να επωφεληθούν και οι επόμενες γενιές. Με το νόμο 3028/2002 φαίνεται να ξεπερνιούνται ασάφειες και προβλήματα της προγενέστερης νομοθεσίας και η πολιτιστική κληρονομιά, είτε αφορά προστατευόμενα μνημεία, είτε προστατευόμενες περιοχές, εντάσσεται σε μια στρατηγική ανάπτυξης. Η διαχείριση των χρηματοδοτικών εργαλείων είναι μεγάλης σημασίας, ώστε να μπορούν στην πράξη να υποστηριχθούν έργα πολιτισμού. Επιπλέον, σημαντική είναι η εφαρμογή του νόμου στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με τα αρμόδια δικαστικά όργανα, να επιβάλλουν τις αντίστοιχες ποινές. Η διαμόρφωση συνείδησης υπεύθυνων πολιτών βέβαια, αναδεικνύεται ίσως το σημαντικότερο απ' όλα.

ABSTRACT

The cultural heritage of Greece, unique and irreplaceable, is protected by the Greek, and international law in order to be maintained in the present, but also be granted in the future and to benefit future generations. The law 3028/2002 appears to overcome ambiguities and problems of the previous legislation and cultural heritage, whether it concerns protected monuments or protected areas, falls into a development strategy. The management of financial instruments are of great importance, for supporting cultural projects. Moreover, the application of the law is important to the protection of cultural heritage, since the competent judicial bodies, impose appropriate penalties. The formation of responsible citizens of course, emerges as the most important matter of all.

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στο Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας, στο Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας, στο τμήμα Μουσειολογίας – Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Στόχος αυτής της πτυχιακής είναι η κατάδειξη των τρόπων μέσω των οποίων η ελληνική πολιτεία μεριμνά για την προστασία της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τόσο σε θεσμικό πλαίσιο, όσο και σε επίπεδο πρακτικών εφαρμογών.

Θέλω να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κυρία Γεωργιάδου Νίκη, η οποία με καθοδήγησε και με βοήθησε στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Θα ήθελα να σημειώσω στο σημείο αυτό, ότι στην παρούσα εργασία δεν επιχειρείται μια εκ βάθρων νομική διερεύνηση (στην οποία μόνο εμπειρογνώμονες νομικοί μπορούν να διαχειριστούν) αλλά επιχειρείται μια καταγραφή και ταξινόμηση των νομικών απόψεων επί των θεμάτων νομικής προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, με παραπομπές στις αντίστοιχες βιβλιογραφικές πηγές και νομολογιακές κρίσεις.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την υποστήριξη που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και της συγγραφής της διπλωματικής μου εργασίας.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να καταδείξει τους τρόπους μέσω των οποίων η ελληνική πολιτεία μεριμνά για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας, τόσο σε θεσμικό πλαίσιο, όσο και σε επίπεδο πρακτικών που εφαρμόζονται προς αυτή την κατεύθυνση.

Αφού γίνει μια αναφορά στο τι αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά, παρατίθεται το τι αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά στην Ελλάδα, μέσω του παγκόσμιου οργανισμού UNESCO.

Στη συνέχεια, επιχειρείται η περιγραφή της νομοθεσίας, που αφορά την προστασία και τη διαχείριση της κινητής, ακίνητης, αλλά και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και τις δράσεις που εφαρμόζονται σε αυτό το πλαίσιο, μέσω της διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Αναφορά γίνεται και στο κοινοτικό και διεθνές πεδίο προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ως εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου, παρουσιάζεται μέσα από τους φορείς που εμπλέκονται, αλλά και μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων, τα οποία και αποτελούν στην ουσία εκείνα που τελικά καθορίζουν το πλαίσιο σχεδιασμού, προγραμματισμού, υλοποίησης, αλλά και της παρακολούθησης των δράσεων προστασίας και προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και από την εφαρμογή του νόμου.

Νομοθεσία, πολιτική βούληση, αρμόδιοι φορείς και χρηματοδότηση, αποτελούν τους άξονες εκείνους, που ορίζουν την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

2. ΕΛΛΑΔΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Ελλάδα, με την ονομασία αυτή και ως ανεξάρτητο κράτος αναγνωρίστηκε το 1828. Η ελληνική ιστορία εκτείνεται και σε μεγάλα γεωγραφικά όρια αλλά και σε βάθος χρόνου. Η χώρα αυτή έχει περάσει κατά τη διάρκεια των αιώνων από πολλές μορφές γεωγραφικών αναδιαμορφώσεων και εθνικών ρευμάτων και γενικότερα, κατέχει μεγάλη και πολύπλοκη ιστορική πορεία και δραστηριότητα.

Σε γενικές γραμμές η ελληνική ιστορία χωρίζεται περιόδους κατά τις οποίες δημιουργήθηκαν πολιτισμικά κέντρα. Οι περίοδοι αυτοί είναι ο μινωικός πολιτισμός (3000 – 1420 π.Χ.), πολιτισμός του Αιγαίου (1600 π.Χ.), μυκηναϊκός πολιτισμός (1600 – 1100 π.Χ.), η γεωμετρική εποχή (1100-800 π.Χ.), η αρχαϊκή εποχή (800-500 π.Χ.), κλασική εποχή 500-323 π.Χ.), ελληνιστική περίοδος (323-146 π.Χ.), Ρωμαϊκή περίοδος (146 π.Χ. – 330 μ.Χ.), Βυζαντινή περίοδος (330-1453 μ.Χ) Οθωμανική περίοδος (1453-1821 μ.Χ.) και Νεότερη η σύγχρονη Ελλάδα (1821 και έπειτα).

Οι περίοδοι αυτοί σηματοδοτούνται από πολέμους, διάφορες θρησκείες, κατοχή και επιδρομές άλλα και περιόδους ειρήνης τέχνης και εξέλιξης. Όπως είναι φυσικό όλη αυτή η δραστηριότητα έχει αφήσει πίσω της μεγάλα κατάλοιπα και πολλά ιστορικά στοιχεία τα οποία την ανέδειξαν και χαρακτήρισαν. Τα αγαθά αυτά χαρακτηρίζονται σήμερα πολιτισμικά αγαθά και χρίζουν μεγάλης προστασίας, για τα μηνύματα που αυτά φέρουν από την κοινωνία που τα δημιούργησε. Το σύνολο αυτών αποτελεί την πολιτιστική κληρονομιά.

3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Με τον όρο πολιτιστική κληρονομιά, ορίζεται το κληροδότημα από φυσικά αντικείμενα και από άυλα χαρακτηριστικά μιας ομάδας ή κοινωνίας, τα οποία έχουν κληροδοτηθεί από τις παλιότερες γενιές και διατηρούνται στο παρόν, ενώ ταυτόχρονα, παραχωρούνται στο μέλλον, ώστε να μπορούν να επωφεληθούν και οι επόμενες γενιές. Ο όρος περιλαμβάνει και τον απτό πολιτισμό, δηλαδή τα κτίρια, τα μνημεία, τα τοπία, τα βιβλία, τα έργα τέχνης και άλλα τεκμήρια, τον άυλο πολιτισμό, όπως για παράδειγμα τη λαογραφία, τις παραδόσεις, τη γλώσσα και γενικώς τις γνώσεις, αλλά και τη «φυσική» κληρονομιά, που περιλαμβάνει σημαντικά πολιτιστικά τοπία και βιοποικιλότητα.

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι μοναδική και αναντικατάστατη, γεγονός που φορτίζει το σύγχρονο πολιτισμό με την ευθύνη της διατήρησης και της διαφύλαξής της. Αναφορικά με τους τύπους της πολιτιστικής κληρονομιάς, οι πτυχές και οι κλάδοι διατήρησης και συντήρησης, διαφέρουν.

Όσον αφορά τον απτό πολιτισμό, η μουσειολογία, η αρχαιολογία, η αρχαιολογική επιστήμη, η συντήρηση και αποκατάσταση (που περιλαμβάνει τη συντήρηση έργων τέχνης, την αρχιτεκτονική συντήρηση, τη διαφύλαξη κινηματογραφικών αρχείων, τη διαφύλαξη ηχητικού αρχαιολογικού υλικού) και η ψηφιακή διατήρηση, αποτελούν τους κλάδους που είναι επιφορτισμένοι με τη διαφύλαξή του.

Για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, η οποία συνίσταται από τα μη ψηφιακά χαρακτηριστικά ενός συγκεκριμένου πολιτισμού, διατηρείται πιο δύσκολα και οι πτυχές και οι κλάδοι που ασχολούνται με αυτή είναι η λαογραφία, η προφορική ιστορία, αλλά και η διαφύλαξη της γλώσσας. Οι τρόποι και τα μέσα συμπεριφοράς μιας κοινωνίας και οι συχνόι τυπικοί κανόνες σε ένα ιδιαίτερο πολιτιστικό κλίμα, αλλά ιδιαίτερα η σημασία τους, μπορεί να ερμηνευθεί μόνο με φόντο τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές και φιλοσοφικές αξίες μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων.

Τέλος, αναφέρουμε τη φυσική κληρονομιά, η οποία αποτελεί επίσης σημαντικό κομμάτι της «κληρονομιάς» μιας κοινωνίας και περιλαμβάνει την ύπαιθρο, το φυσικό περιβάλλον καθώς και γεωλογικά στοιχεία. Η εθνοβοτανολογία και η διατήρηση σπάνιων φυλών, αποτελούν πτυχές και κλάδους που ασχολούνται με τη διατήρηση και συντήρηση του φυσικού πολιτισμού. Τα φυσικά κληροδοτήματα, σε

αρκετές περιπτώσεις εξυπηρετούν σε μεγάλο βαθμό την τουριστική βιομηχανία μιας χώρας, προσελκύοντας πολλούς επισκέπτες.

(el.wikipedia.org/wiki/Πολιτιστική_Κληρονομιά)

3.1. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ UNESCO

Η UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), είναι ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών για την εκπαίδευση, την επιστήμη και τον πολιτισμό. Ιδρύθηκε στις 16 Νοεμβρίου 1945 και από τότε προσφέρει τις εξειδικευμένες υπηρεσίες του στους τομείς αυτούς σε όλο τον πλανήτη. (www.unesco-hellas.gr/gr/1_1.htm)

Η Συνθήκη για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση της UNESCO στις 16 Νοεμβρίου 1972. Με την υπογραφή της, τα κράτη αναγνωρίζουν ότι οι χώροι που βρίσκονται στην εθνική επικράτειά τους και έχουν εγγραφεί στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς, αποτελούν, με κάθε επιφύλαξη της εθνικής κυριαρχίας και των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, παγκόσμια κληρονομιά «για την προστασία της οποίας είναι υπεύθυνη η διεθνής κοινότητα, που πρέπει να εργαστεί ως σύνολο για αυτό τον σκοπό».

Η αποστολή της UNESCO είναι να ενθαρρύνει τα κράτη-μέλη να υπογράψουν τη Συνθήκη του 1972 για να εξασφαλίσουν την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς τους αλλά και να δημιουργήσουν συστήματα ελέγχου που θα αναφέρουν σε τακτική βάση την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι χώροι παγκόσμιας κληρονομιάς στην επικράτειά τους. Επίσης, η UNESCO βοηθά τα κράτη να προστατεύσουν τους χώρους αυτούς παρέχοντας τεχνική βοήθεια, επαγγελματική εκπαίδευση καθώς και έκτακτη οικονομική βοήθεια σε χώρους που βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο. Μέσω του Διεθνούς Οργανισμού προωθείται η παρουσίαση σε παγκόσμιο επίπεδο της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας και ενθαρρύνεται η διεθνής συνεργασία για τη διαφύλαξη της.

Τα μνημεία που συγκαταλέγονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς επιλέγονται και εγκρίνονται βάσει της αξίας τους ως τα καλύτερα παραδείγματα της δημιουργικής ευφυΐας του ανθρώπου. Αποτελούν τεκμήρια μιας σημαντικής ανταλλαγής ανθρώπινων αξιών και παρέχουν μια μοναδική ή

τουλάχιστον εξαιρετική μαρτυρία μιας πολιτισμικής παράδοσης ή ενός πολιτισμού που ζει ακόμα ή έχει εξαφανισθεί. Είναι άμεσα συνδεδεμένα με σημαντικά στάδια της ανθρώπινης ιστορίας και για το λόγο αυτό έχουν εξέχουσα οικουμενική αξία και αποτελούν τμήμα της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας. Η δημιουργική ποικιλία των λαών και των πολιτισμών είναι η καρδιά της ιδέας της Παγκόσμιας Κληρονομιάς και η διατήρησή της θα πρέπει να μας απασχολεί όλους.

Η Ελλάδα έχει συνυπογράψει από το 1981 τη Συνθήκη της UNESCO για την προστασία των μνημείων και χώρων παγκόσμιας κληρονομιάς. Στόχος της UNESCO είναι η προστασία από κάθε είδους φθορά και καταστροφή, προκειμένου αυτά να κληροδοτηθούν στις γενιές του μέλλοντος.

Προστατευόμενη πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της Ελλάδας αποτελούν τα παρακάτω:¹

1. Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα στις Βάσσειες (1986)
2. Αρχαιολογικός χώρος Δελφών (1987)
3. Αρχαιολογικός χώρος Ακροπόλεως (1987)
4. Αρχαιολογικός χώρος Επιδαύρου (1988)
5. Το Άγιος Όρος - Άθως (1988)
6. Παλαιοχριστιανικά και Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης (1988)
7. Μετέωρα (1988)
8. Μεσαιωνική πόλη της Ρόδου (1988)
9. Αρχαιολογικός χώρος Αρχαίας Ολυμπίας (1989)
10. Αρχαιολογικός χώρος Μυστρά (1989)
11. Μονή Δαφνίου, Μονή Οσίου Λουκά και Νέα Μονή Χίου (1990)
12. Αρχαιολογικός χώρος Δήλου (1990)
13. Πυθαγόρειον και Ηραϊόν Σάμου (1992)
14. Βεργίνα (1996)
15. Ιστορικό κέντρο (Χώρα), Μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, Σπήλαιο Αποκάλυψης στην Πάτμο (1999)
16. Αρχαιολογικοί χώροι των Μυκηνών και της Τίρυνθας (1999)
17. Παλαιά Πόλη της Κέρκυρας (2007) (www.unesco-hellas.gr/gr/3_5_1.htm)

¹ Στην παρένθεση αναφέρεται η χρονολογία ένταξης στον οργανισμό.

4. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ

Η ύπαρξη δεσμών μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς (απτής και άυλης) και της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των κοινωνιών, καθώς και της καθημερινής ζωής των πολιτών, αναδεικνύει τη σημασία και το βαθύτερο νόημα της οικουμενικότητας του πολιτιστικού φαινομένου, το οποίο και εκτυλίσσεται σε τρεις αλληλένδετες διαστάσεις: 1. τη διατήρηση ζωντανής της πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς, δηλαδή της συνέχειας τού είναι στο χώρο και τον χρόνο, 2. την ανάδειξη της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας και ιδιομορφίας, δηλαδή της διαφοράς από άλλα συναφή συστήματα, και 3. τη διάθεση και την ετοιμότητα να δέχεται επιδράσεις και επιρροές από εκφάνσεις του πνεύματος και του πολιτισμού που σημειώνονται σε άλλους τόπους και λαούς.

Στην Ελλάδα, μέχρι το 1971 αρμόδιος κρατικός φορέας για τα πολιτιστικά θέματα ήταν το Υπουργείο Παιδείας και για ένα μικρό χρονικό διάστημα στη δεκαετία του 1960 το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης. Επιπλέον για τη φροντίδα της πολιτιστικής κληρονομιάς συστάθηκε ήδη από το 1833, η κρατική Αρχαιολογική Υπηρεσία. Σταδιακά όμως το Ελληνικό Κράτος άρχισε να συνειδητοποιεί την αναγκαιότητα ύπαρξης μιας κρατικής υπηρεσίας που θα ασχολούνταν αποκλειστικά με τον τομέα του πολιτισμού, καθώς άρχισε να αντιμετωπίζει ένα ολοένα και ευρύτερο φάσμα πολιτιστικών αναγκών. Έτσι λοιπόν με το Νομοθετικό Διάταγμα **957/1971** ιδρύεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα Υπουργείο με αποκλειστική αρμοδιότητα τον πολιτισμό το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών.

Σήμερα, η νομική κατοχύρωση για τις διάφορες κατηγορίες πολιτιστικών αγαθών της ελληνικής επικράτειας αποτυπώνεται στα εξής:

Ø Στο **άρθρο 24 του Συντάγματος του 1975/86** ορίζει ότι: “η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει την υποχρέωση να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα... (παράγραφος 1). Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το κράτος...” (παράγραφος 6) .

Αξιοσημείωτο είναι ότι και στο Ελληνικό Σύνταγμα, όπως και στη Σύμβαση της UNESCO για την παγκόσμια κληρονομιά, προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς τοποθετούνται πλάι-πλάι και με αυτόν τον τρόπο καταδεικνύεται η στενή συνάφειά τους. Το Σύνταγμα με τον όρο “πολιτιστικό περιβάλλον” δεν εννοεί βέβαια μόνο τις αρχαιότητες, τα νεώτερα μνημεία, τις παραδοσιακές περιοχές και τους ιστορικούς τόπους, αλλά χρησιμοποιεί τον όρο κάπως αόριστα, ώστε να μπορεί να συμπεριλάβει και όσα άλλα στοιχεία θα θεωρήσει ο κοινός νομοθέτης ότι πρέπει να τύχουν της κρατικής προστασίας.

Ø **Νόμος 3028/02:** “Περί της προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς” που αφορά υλικά πολιτιστικά έργα μέχρι και τα νεώτερα χρόνια.

Ø **Νόμος 1469/1950:** “Περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μετά το 1830”.

Ø **Νόμος 1946/1991 “Περί Γενικών Αρχείων του Κράτους”.**

Ø **Νόμος 1103/1980,** με τον οποίο η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση της UNESCO της 14/11/1970.

Ø **Νόμος 1126/1981,** με τον οποίο η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς του 1972.

Ø **Νόμος 1127/1981,** με τον οποίο η χώρα μας κύρωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς του 1969.

Ø **Νόμος 2039/1992,** με τον οποίο η χώρα μας κύρωσε τη Σύμβαση για την προστασία της Ευρωπαϊκής Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του 1985.

Η ελληνική νομοθεσία στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει έντονα προστατευτικό χαρακτήρα. Γενικά στην ελληνική νομοθεσία περί πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτείται συστηματοποίηση και κωδικοποίηση, ώστε να εξαλειφθεί η υπάρχουσα έλλειψη ενότητας που ορισμένες φορές προκαλεί νομολογιακές αντιφάσεις και παράγει αίσθημα ανασφάλειας δικαίου. (Λένος, 2003)

Ο κωδικοποιημένος Νόμος **5351/1932** «Περί Αρχαιοτήτων»², αποτελούσε έως τις 28.6.02, στην ουσία και για 70 ολόκληρα χρόνια, το σημαντικότερο νομοθετικό κείμενο για την προστασία του μεγαλύτερου εύρους της

² Προηγούμενος Αρχαιολογικός Νόμος.

ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Με το άρθρο 1 του νόμου διατηρείτο η γενική αρχή της ιδιοκτησίας –που εισάχθηκε με το νόμο ΒΧΜΣΤ’- όλων των αρχαίων από το Κράτος, όπου και αν βρίσκονται, και καθίστατο αρμόδιο το Υπουργείο Παιδείας (τόρα Πολιτισμού όπου από της σύστασής του υπήχθη η Αρχαιολογική Υπηρεσία) για οποιαδήποτε ενέργεια προς αναζήτηση και διάσωσή τους σε δημόσια μουσεία. Η *κυριότητα* του Δημοσίου επί των αρχαίων ήταν αποκλειστική και διηνεκής, ο νόμος ωστόσο αναγνώριζε δικαίωμα *κατοχής* αρχαίων σε ιδιώτες, η οποία όμως δε νοείτο στον αρχαιολογικό νόμο όπως στον αστικό κώδικα, δηλαδή αποκτήσεως φυσικής εξουσίας επί του πράγματος (ΑΚ 974). Η κατοχή στον αρχαιολογικό νόμο συνεπαγόταν υποχρέωση φύλαξης του αρχαίου που παρακολουθείται από το κράτος και δικαίωμα -πάντα με τους περιορισμούς που θέτει ο νόμος- μεταβιβάσεως της κατοχής εν ζωή ή λόγω θανάτου.

Έχοντας υπ’ όψιν του τις εγγενείς αδυναμίες του Δημοσίου ο νομοθέτης του 1932 δημιούργησε μία νέα κατηγορία αγοραστών αρχαίων, θεσμοθετώντας την άδεια ιδιώτη συλλέκτη αρχαίων. Το σκεπτικό ήταν ότι οι αυστηρές διατάξεις του νόμου ΒΧΜΣΤ’, που απαγόρευαν τη συλλογή ή κατοχή αξιόλογων αρχαίων από ιδιώτες, στέρησαν το κράτος από πολύτιμους αρωγούς, όπως οι φιλόρχαιοι συλλογείς, αφ’ ετέρου δε συντέλεσαν στην απόκρυψη και φυγάδευση αρχαίων στο εξωτερικό. Κρίθηκε λοιπόν από την κυβέρνηση του 1932 ότι ο καταρτισμός ιδιωτικών αρχαιολογικών συλλογών θα συνέβαλε στην καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας, κάτι που δυστυχώς δεν επαληθεύτηκε. (Λένος, 2003)

Αμφιλεγόμενο ήταν το άρθρο 53 του νόμου, το οποίο επέτρεπε στο Δημόσιο την πώληση ή την ανταλλαγή αρχαίων που κρίνονται *‘άχρηστα’* για τα μουσεία και τις μικρότερες αρχαιολογικές συλλογές του κράτους.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι η έννοια “προστασία πολιτιστικών αγαθών” δε σημαίνει μόνο την προστασία τους από παράνομες ενέργειες (κλοπή, λαθρανασκαφή κλπ.), αλλά και από τη φθορά που μπορεί να προκαλέσει ο χρόνος ή και η επέμβαση του ανθρώπου σε αυτά. Ανθρώπινη επέμβαση, εκτός των άλλων, σημαίνει και την εισαγωγή νέας χρήσης σε ακίνητα πολιτιστικά αγαθά-μνημεία. Συνεπώς, τα μνημεία, απτά σημάδια αναφοράς της συλλογικής μνήμης, είναι ανοιχτά σε πολλαπλές ερμηνείες και τρόπους διαχείρισης. (Λένος, 2003)

Βασική καινοτομία του νέου αρχαιολογικού νόμου που δημοσιεύθηκε στις 28.6.2002 ως **N.3028/02** είναι ότι υιοθετεί νέο χρονολογικό όριο για τη διάκριση των προστατευόμενων πολιτιστικών αγαθών. Πιο αναλυτικά, διαιρεί τα πολιτιστικά αγαθά σε τρεις κατηγορίες:

- Ø Τα αρχαία, που χρονολογούνται μέχρι του 1830
- Ø Νεώτερα, όσα χρονολογούνται από το έτος 1830 και είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό ετών.
- Ø Σύγχρονα, όσα είναι μεταγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών.

Σημαντικό σημείο είναι επίσης ότι προστατεύει και τα άυλα πολιτιστικά αγαθά, όπου εντάσσει τις εκφάνσεις του παραδοσιακού και λαϊκού μας πολιτισμού, όπως μύθους, έθιμα, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, προφορικές παραδόσεις και παραδοσιακές τεχνικές. Εισάγει επίσης ένα ευρύτερο πλαίσιο προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και των εναλίων αρχαιοτήτων απαγορεύοντας στις ζώνες προστασίας την υποβρύχια δραστηριότητα με αναπνευστικές συσκευές.

Όσον αφορά στο επίμαχο θέμα της ιδιοκτησίας και κατοχής των πολιτιστικών αγαθών, ορίζει ότι όλα τα κινητά αρχαία μνημεία που χρονολογούνται μέχρι και το 1830 ανήκουν στο Κράτος κατά κυριότητα και νομή και είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας (άρθρο 7). Προβλέπει ακόμα ιδιαίτερα αυστηρές διατάξεις για την άσκηση του επαγγέλματος του αρχαιοπώλη και της ιδιότητας του συλλέκτη.

Προβλέπει ότι οι δύο αυτές ιδιότητες δεν επιτρέπεται να συνυπάρχουν στο ίδιο άτομο. Οι συλλέκτες απαγορεύεται να αποκτούν πολιτιστικά αγαθά, εφόσον υπάρχουν υποψίες ότι προέρχονται από παράνομες ενέργειες. Από την άλλη πλευρά όμως, ο νόμος προωθεί φορολογικές ελαφρύνσεις, δίνοντας τη δυνατότητα σε κατόχους πολιτιστικών αγαθών να πληρώνουν σε είδος τις οφειλές τους προς το δημόσιο.

Ένα θετικό μέτρο προς την κατεύθυνση της προστασίας είναι οι αυστηρές ποινές που εισάγει το εν λόγω νομοσχέδιο για τους παραβάτες που φτάνουν μέχρι και σε κάθειρξη είκοσι ετών. Μάλιστα, ο ισχύων πλέον νόμος δεν κάνει διάκριση μεταξύ 'αχρήστων' και 'χρησίμων' αρχαίων, πράγμα που συνιστά σημαντική καινοτομία σε σχέση με τον ΚΝ του 1932. (Λένος, 2003)

Με το νέο αυτό νόμο, φαίνεται να ξεπερνιούνται προβλήματα που αφορούσαν τις μικρές ποινές και την ατελή περιγραφή των παραβάσεων. Ιδιαίτερα θετικά βήματα θα μπορούσαν να αποτελέσουν η αναγνώριση φορολογικών κινήτρων, η ενημέρωση

των αρμόδιων φορέων, αλλά και του κοινού και η κατάρτιση εθνικών μητρώων θησαυρών, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην ευκολότερη και αποτελεσματικότερη αναγνώριση και εντοπισμό των παράνομων εξαχθέντων αγαθών. Τα προστατευόμενα μνημεία, αλλά και οι προστατευόμενες περιοχές, ιδωμένα υπό τη νέα αντίληψη που επικρατεί σήμερα, εντάσσονται σε μια στρατηγική ανάπτυξης, η οποία στηρίζεται στα οφέλη που είναι δυνατόν να προκύψουν από την ορθολογική διαχείρισή της. (Κρασιάς, 2011)

4.1. Ο ΝΟΜΟΣ 3028/2002

Θα ακολουθήσει μια πιο αναλυτική παρουσίαση του Νόμου Υπ' αριθ. 3028 του 2002, *Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς*.

Στο Πρώτο Κεφάλαιο, ορίζονται οι βασικές διατάξεις με πέντε άρθρα, με σημαντικά το άρθρο 2, όπου διευκρινίζονται οι όροι και το άρθρο 3, όπου περιγράφεται το περιεχόμενο της προστασίας. Συγκεκριμένα σύμφωνα με το άρθρο 2, ως *πολιτιστικά αγαθά* νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. Ως *μνημεία* νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει διακρίσεων³:

1) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20. Στα αρχαία μνημεία συμπεριλαμβάνονται σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι συνδέονται με την ανθρώπινη ύπαρξη.

2) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20.

3) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών, καθώς και τα μνημεία που βρίσκονται στο έδαφος ή στο βυθό της θάλασσας ή στον πυθμένα λιμνών ή ποταμών και δεν είναι δυνατόν να μετακινηθούν

³ Μια αναφορά σε αυτή τη διάκριση έχει προηγηθεί.

χωρίς βλάβη της αξίας τους ως μαρτυριών. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους.

4)Ως κινητά μνημεία νοούνται τα μνημεία που δεν θεωρούνται ακίνητα.

Ως *αρχαιολογικοί χώροι* νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. Ως *Ιστορικοί τόποι* νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαιρετών ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. Ως *άυλα πολιτιστικά αγαθά* νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού.

Στο άρθρο 3, ορίζεται ότι η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως, στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της, τη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της, στην αποτροπή της παράνομης ανασκαφής, της κλοπής και της παράνομης εξαγωγής, στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της, στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν, στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά. Επιπλέον, η προστασία των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων περιλαμβάνεται στους στόχους οποιουδήποτε επιπέδου χωροταξικού, αναπτυξιακού, περιβαλλοντικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ή σχεδίων ισοδύναμου

αποτελέσματος ή υποκατάστατων τους. Στο άρθρο 4, ορίζεται η οργάνωση και η λειτουργία του Εθνικού Αρχείου Μνημείου, όπου τα μνημεία καταγράφονται, τεκμηριώνονται και καταχωρούνται και στο άρθρο 5, ορίζεται και η προστασία των άυλων πολιτιστικών αγαθών.

Στο Δεύτερο Κεφάλαιο γίνεται λεπτομερής ανάλυση στις διατάξεις που αφορούν τα ακίνητα μνημεία και τους χώρους και στις γενικές διατάξεις (άρθρο 6: διακρίσεις ακινήτων μνημείων και ο χαρακτηρισμός τους, άρθρο 7: κυριότητα σε ακίνητα μνημεία, άρθρο 8: δήλωση και υπόδειξη ακινήτων αρχαίων και αμοιβή, άρθρο 9: διατήρηση ακινήτων αρχαίων) στις διατάξεις που αφορούν επεμβάσεις σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους (άρθρο 10: ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και στο περιβάλλον τους, άρθρο 11: υποχρεώσεις κυρίων, νομέων ή κατόχων ακινήτων μνημείων), στις χωρικές ρυθμίσεις (άρθρο 12: οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων, άρθρο 13: αρχαιολογικοί χώροι εκτός οικισμών Ζώνες προστασίας, άρθρο 14: αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς/ οικισμοί που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους, άρθρο 15: ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι, άρθρο 16: ιστορικοί τόποι, άρθρο 17: ζώνες προστασίας γύρω από τα μνημεία) και στις απαλλοτριώσεις – στέρηση χρήσης (άρθρα 18-19).

Στο Τρίτο Κεφάλαιο, γίνεται λεπτομερής ανάλυση των διατάξεων που αφορούν τα κινητά μνημεία, με τις γενικές διατάξεις να αναφέρονται στις διακρίσεις κινητών μνημείων και το χαρακτηρισμό τους (άρθρο 20), στην κυριότητα κινητών μνημείων (άρθρο 21), την κατάσχεση κινητών μνημείων (άρθρο 22), την κατοχή κινητών μνημείων (άρθρο 23), τη δήλωση/ υπόδειξη κινητών μνημείων και αμοιβή (άρθρο 24), το δανεισμό και την ανταλλαγή κινητών μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο (άρθρο 25) και τις ενέργειες επί κινητών μνημείων (άρθρο 26). Οι διατάξεις που περιλαμβάνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κυρίων και κατόχων κινητών μνημείων, αναφέρονται στη φύλαξη και συντήρηση (άρθρο 27), στη μεταβίβαση της κατοχής ή της κυριότητας (άρθρο 28), στις υποχρεώσεις για τη μελέτη και την έκθεσή τους (άρθρο 29) καθώς και την αρωγή για την ανεύρεση και διεκδίκηση (άρθρο 30). Υπάρχουν και διατάξεις που αφορούν τους συλλέκτες και τους αρχαιοπώλες (άρθρα 31-32) και άλλες που αφορούν την εισαγωγή και εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (άρθρα 33-34).

Στο Τέταρτο Κεφάλαιο, αναλύονται οι διατάξεις για την αρχαιολογική έρευνα και τις εργασίες προστασίας μνημείων. Συγκεκριμένα, στην αρχαιολογική έρευνα πεδίου περιλαμβάνονται πέντε άρθρα (άρθρο 35-39), όπου ορίζονται η έννοια της

αρχαιολογικής έρευνας πεδίου, οι συστηματικές ανασκαφές, οι σωστικές ανασκαφές και άλλης μορφής αρχαιολογικής έρευνας καθώς και οι δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων ανασκαφών και άλλων αρχαιολογικών ερευνών. Επιπλέον, αναλύονται και οι διατάξεις για τις εργασίες προστασίας μνημείων (άρθρα 40-44).

Στο Πέμπτο Κεφάλαιο, αναλύονται οι διατάξεις που αφορούν τα Μουσεία (άρθρο 45), ενώ στο Έκτο Κεφάλαιο, αναλύεται η πρόσβαση και η χρήση μνημείων και χώρων (άρθρο 46).

Στο Ένατο Κεφάλαιο, περιλαμβάνονται οι ποινικές διατάξεις που αφορούν την κλοπή μνημείων (άρθρο 53), την υπεξαίρεση μνημείων (άρθρο 54), την αποδοχή και διάθεση μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος (άρθρο 55), τη φθορά μνημείου από αμέλεια (άρθρο 57), την παράβαση της υποχρέωσης δήλωσης μνημείου (άρθρο 58), την παράνομη μεταβίβαση μνημείου (άρθρο 59), την παράνομη εμπορία μνημείων (άρθρο 60), την παράνομη ανασκαφή ή άλλη αρχαιολογική έρευνα (άρθρο 61), την παράνομη χρήση ανιχνευτή μετάλλου (άρθρο 62), την παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (63), την παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών (64), την παράνομη μη επιστροφή πολιτιστικών αγαθών (άρθρο 65) και άλλες διατάξεις που αφορούν την επιβολή ποινών.

Τέλος ακολουθούν ειδικές, μεταβατικές και τελικές διατάξεις.

4.2. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το όραμα μιας ενωμένης Ευρώπης χωρίς σύνορα και περιορισμούς στη διακίνηση και κυκλοφορία του κεφαλαίου, των εργαζομένων, των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών θέτει στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς καίρια προβλήματα οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής φύσης, των οποίων η αποτελεσματική αντιμετώπιση είναι δυσχερής, ακόμη και στο νομικό πεδίο.

Η λήψη μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο στο πεδίο της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς κρίθηκε απαραίτητη, δεδομένου ότι αυτή δεν μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκώς από τις υπάρχουσες σχετικές Διεθνείς Συμβάσεις. Εξάλλου, οι Συμβάσεις αυτές δεν έχουν κυρωθεί από την πλειονότητα των κρατών-μελών της Κοινότητας. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με στοιχεία έως τα τέλη του

1991, μόνο τέσσερα νότια κράτη-μέλη της Κοινότητας (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα) έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση της UNESCO του 1970. (Λένος, 2003)

Για την προστασία λοιπόν των πολιτιστικών αγαθών και των εθνικών θησαυρών στο πλαίσιο της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς εισήχθη στη Συνθήκη ΕΟΚ το **άρθρο 36**, το οποίο ορίζει τα εξής (το παραθέτουμε αυτούσιο, καθώς έχει εξέχουσα σημασία για τη στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ζήτημα που εξετάζουμε): “Οι διατάξεις των άρθρων 30 έως και 34 δεν αντιτίθενται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας ηθικής, δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας...**προστασίας των εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία...**”.

Το άρθρο λοιπόν αυτό εισάγει ορισμένες και συγκεκριμένες εξαιρέσεις στην προοπτική της ενιαίας αγοράς. Μεταξύ των εξαιρέσεων αυτών συγκαταλέγει και την προστασία της πολιτιστικής παρακαταθήκης των κρατών-μελών της Κοινότητας. Η εξαίρεση αυτή του άρθρου 36 δε θίγεται από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, καθόσον μάλιστα κατά την υπογραφή της υιοθετήθηκε γενική δήλωση για τα άρθρα 13 έως 19 περί εσωτερικής αγοράς, σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις αυτές “δε θίγουν το δικαίωμα των κρατών-μελών να λαμβάνουν τα μέτρα που θεωρούν απαραίτητα ...για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου αρχαιοτήτων και έργων τέχνης”. Με το άρθρο 36 λοιπόν διαφοροποιούνται τα πολιτιστικά αγαθά από τα κοινά εμπορεύματα. (Λένος, 2003)

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αποφανθεί ότι κάθε κράτος-μέλος είναι καταρχήν αρμόδιο να προσδιορίσει τους εθνικούς του θησαυρούς καλλιτεχνικής, ιστορικής ή αρχαιολογικής αξίας, με κριτήρια τις δικές του παραδόσεις και αντιλήψεις και τα ιδιαίτερα συμφέροντά του. Η αρχή αυτή αναγνωρίζεται και από τη Επιτροπή και από το Συμβούλιο.

Σε διεθνές επίπεδο, και στα πλαίσια της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν υπογραφεί συμβάσεις, οι σπουδαιότερες από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Ø Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς που υπεγράφη στο Λονδίνο το 1969 στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κατά τη Σύμβαση, τα συμβαλλόμενα κράτη δεσμεύονται, “στο μέτρο του δυνατού”, να λαμβάνουν μέτρα προστασίας των αρχαιολογικών τόπων και συνόλων και των εφεδρικών ζωνών που κρύβουν αρχαιολογικά αγαθά (άρθρο 2), να ρυθμίζουν τις

ανασκαφές, να ελέγχουν και να διατηρούν τα ευρήματά τους και να απαγορεύουν τις λαθροανασκαφές (άρθρο 3), να εξασφαλίζουν την πληροφόρηση σχετικά με τις αρχαιολογικές ανακαλύψεις, καθώς και την απογραφή των αρχαίων (άρθρο 4). Οι υποχρεώσεις που απορρέουν στα συμβαλλόμενα κράτη από τη Σύμβαση αυτή έχουν ελαστικό χαρακτήρα. Η χώρα μας έχει κυρώσει τη Σύμβαση (Ν. 1127/81).

Ø Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τις παραβάσεις που αφορούν πολιτιστικά αγαθά, που υπεγράφη στους Δελφούς το 1985. Η Σύμβαση αυτή ασχολείται με τις ποινικές πτυχές της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών. Ενδιαφέρον είναι ότι η Σύμβαση αυτή είναι πιο δυναμική από τη Σύμβαση του 1970 στην περίπτωση της απόδοσης κλαπέντων πολιτιστικών αγαθών, καθώς δεν κάνει διάκριση ανάλογα με τον τόπο της κλοπής (σε μουσεία ή όχι), ενώ η σχετική αίτηση μπορεί να προέρχεται τόσο από το κράτος προέλευσης όσο και από ιδιώτες. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση έχει υπογραφεί μόλις από πέντε κράτη (Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Κύπρο, Λιχτενστάιν και Τουρκία). Παρόλα αυτά, η επικύρωσή της από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συζητείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προτείνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ø Η Σύμβαση της Unesco του 1970 συμπληρώθηκε από τη Σύμβαση UNIDROIT (Διεθνές Ινστιτούτο για την ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου) του 1995 για τα κλαπέντα ή παρανόμως εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά. Η Σύμβαση αυτή επιδιώκει να διευκρινίσει τις ασάφειες και τις γενικότητες της Συμβάσεως της UNESCO. Υιοθετώντας τη λογική της Οδηγίας 93/7 EOK, φιλοδοξεί να γίνει αποδεκτή τόσο από τις χώρες “εξαγωγής”, όσο και από τις χώρες “εισαγωγής” ή “διαμετακομίσεως” (transit).

Η Σύμβαση του UNIDROIT έχει πολλά θετικά σημεία (υποχρεωτική επιστροφή κλεμμένων αγαθών, προϊόντα παράνομων ανασκαφών, μεγάλα διαστήματα παραγραφής, όροι για την αποζημίωση του κατόχου, εύρος πεδίου εφαρμογής, σεβασμός σε μεγάλο βαθμό της εθνικής νομοθεσίας, υπεροχή της πολιτιστικής σημασίας των πολιτιστικών αγαθών χωρίς αναφορά στην εμπορική αξία, ιδιαίτερη μέριμνα για τα αγαθά δημοσίου χαρακτήρα). Έχει όμως και ορισμένα αρνητικά, όπως είναι η εμμονή στο χρονικό διάστημα απόλυτης παραγραφής και η

καταβολή αποζημίωσης από το “θύμα” της κλοπής. Σε γενικές γραμμές τηρεί τις ισορροπίες και δεν έρχεται σε σύγκρουση με ουσιώδη κρατικά συμφέροντα ούτε των χωρών “εξαγωγής” ούτε των χωρών “εισαγωγής”. (Λένος, 2003)

Ø Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM)-ελληνικό Τμήμα του οποίου λειτουργεί στην Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του ‘80- υιοθέτησε στο Μπουένος Άιρες το 1986 **Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας των Μουσείων**, που έχει αδιαμφισβήτητη σημασία, αν και όχι δεσμευτική ισχύ. Σύμφωνα με αυτόν, αν ένα μουσείο κατέχει ένα πολιτιστικό αγαθό που διαπιστώθηκε ότι εξήλθε ή μεταβιβάστηκε κατά παράβαση των αρχών της Σύμβασης της Unesco του 1970 και το αιτούν κράτος αποδεικνύει ότι το αντικείμενο ανήκει στην πολιτιστική του κληρονομιά, το μουσείο οφείλει, εάν έχει τη νομική δυνατότητα, να δεσμευθεί να λάβει μέτρα για την επιστροφή του αγαθού στη χώρα προέλευσης.

Ø Στις 18 Αυγούστου **1999** στο Παρίσι η Γενική Διάσκεψη της UNESCO κατήρτισε **προσχέδιο Σύμβασης για την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς**. Το σκεπτικό για την κατάρτιση αυτής της διεθνούς Σύμβασης είναι ότι, όπως η χερσαία, έτσι και η υποθαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί ένα αδιάσπαστο τμήμα της κοινής πανανθρώπινης κληρονομιάς και γι’ αυτό αξίζει ανάλογης προσοχής και διαχείρισης. Η UNESCO έκρινε ότι είναι επιτακτική η ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την προστασία της υποθαλάσσιας πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς οι σύγχρονες τεχνικές κατάδυσης την έχουν καταστήσει προσιτή σε όλους και επομένως επιρρεπή σε επίδοξους λαφυραγωγούς και “κυνηγούς θησαυρών”. Η χώρα μας στο σημείο αυτό έχει πρωτοπορήσει, καθώς ήδη από τον ΚΝ 5351/32 προστατεύεται η υποθαλάσσια πολιτιστική μας κληρονομιά.

Οι διεθνείς αυτές συμβάσεις δεν έχουν τόσο νομική δεσμευτική ισχύ όσο ηθικό δεσμευτικό χαρακτήρα και δε συνοδεύονται από κατάλληλη προσαρμογή του εθνικού δικαίου των κρατών που τις έχουν προσυπογράψει. Επιπλέον, παρουσιάζουν αρκετές ελλείψεις και αδυναμίες. (Λένος, 2003)

Η UNESCO πάντως, εκτός των άλλων, ανέλαβε πρωτοβουλία για τη διαφύλαξη της **προφορικής και άυλης κληρονομιάς της ανθρωπότητας (oral and intangible Heritage of Humanity)**.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η **INTERPOL** έχει δημιουργήσει CD-ROM που περιέχει βάση δεδομένων με πάνω από 14.000 κλεμμένα έργα τέχνης. Η βάση αυτή έχει καταρτιστεί με βάση τα στοιχεία που έχουν δώσει στην INTERPOL τα κράτη-μέλη της. (Λένος, 2003)

5. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΙΑΣ

Ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα αποτελεί η αρχαιοκαπηλία. Η Ελλάδα αποκαλείται συχνά «σταυροδρόμι αρχαιοκάπηλων» και την τελευταία δεκαετία, η χώρα μας έχει εμπλακεί σε μεγάλες υποθέσεις αρχαιοκαπηλίας, είτε ως θύμα, είτε ως μέρος από όπου περνούν τα κλοπιμαία, για να βρεθούν στα χέρια του αγοραστή. Μόνο το 2010, οι διωκτικές Αρχές ασχολήθηκαν με 60 υποθέσεις στην Ελλάδα, αριθμός που ξεπεράστηκε το 2011. Πράγματι, το φαινόμενο της αρχαιοκαπηλίας, παρουσιάζει έξαρση και αυτό οφείλεται τόσο στο γεγονός του ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα πλούσια από αρχαιολογική και ιστορική άποψη, όσο και ίσως πολύ περισσότερο στις μέρες μας, λόγω της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα μας, αφού πολλοί, γνωρίζοντας τη μεγάλη αξία των αρχαιοτήτων, μπαίνουν στον «πειρασμό» να πουλήσουν τα αντικείμενα, προκειμένου να καλύψουν οικονομικές ανάγκες. Υπάρχουν και μεμονωμένες περιπτώσεις αρχαιοκάπηλων, αλλά υπάρχουν πολλοί περισσότεροι οργανωμένοι, οι οποίοι αναζητούν και διοχετεύουν αρχαιολογικά ευρήματα στο εξωτερικό. (ellas2.wordpress.com/2012/01/2014/αρχαιοκαπηλία-η-μάστιγα-της-ελληνική/)

Εκτός του ότι η αρχαιοκαπηλία, απασχολεί και απασχολούσε τους ερευνητές, οι οποίοι και κατά το παρελθόν προσπαθούσαν να δημιουργήσουν τις συνθήκες εκείνες που θα επέτρεπαν τον έλεγχο του προβλήματος, προκαλούσε και το ενδιαφέρον των εφημερίδων και του αναγνωστικού κοινού γενικότερα. Ήδη από το 19^ο αιώνα, οι διαστάσεις που είχε πάρει το φαινόμενο της αρχαιοκαπηλίας στην ελληνική κοινωνία αλλά και η εμπλοκή επώνυμων προσώπων, δημιουργούσαν το πλαίσιο για τη συστηματική ανάδειξη του προβλήματος από τις εφημερίδες, οι οποίες καυτηρίαζαν έντονα την τάση που επικρατούσε στην κοινωνία για εύκολο πλουτισμό και στιγμάτιζαν συγκεκριμένες πρακτικές.⁴

Συχνό ήταν και το φαινόμενο της κατοχής συλλογών αρχαιοτήτων, τις οποίες είχαν αποκτήσει πολλοί. Παρόλη την ύπαρξη, από τις απαρχές ακόμα της ελληνικής πολιτείας, ενός νομικού πλαισίου αρκετά αυστηρού, που συνεχώς βελτιωνόταν, ιδιαίτερα κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα, με νέους νόμους και βασιλικά διατάγματα, που αναφέρονταν στην προστασία των αρχαιοτήτων, ο καθένας

⁴ Αυτή η θέση των εφημερίδων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης γενικότερα, θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε θετική, ως προς τη δημιουργία άποψης στο κοινό και τη διαμόρφωση συνείδησης υπεύθυνων πολιτών.

μπορούσε τυπικά, ως ένα βαθμό, να έχει τη δυνατότητα να πάρει νόμιμη άδεια και να διενεργήσει ανασκαφή, αν φυσικά μοιραζόταν με το κράτος τα ευρήματα. Η αύξηση εκείνη την εποχή των κρουσμάτων αρχαιοκαπηλίας, θα μπορούσε να αποδοθεί είτε στην ανοχή των τοπικών υπεύθυνων είτε και στην αδυναμία της κεντρικής εξουσίας, για τη λήψη μέτρων που θα εξασφάλιζαν την προστασία. Στην έξαρση του φαινομένου συνέβαλαν επίσης και οι συχνές επισκέψεις περιηγητών, οι οποίοι επιθυμούσαν να πάρουν μαζί τους κάποιο ενθύμιο, το οποίο αναζητούσαν και ήταν διατεθειμένοι να πληρώσουν για να το αποκτήσουν. Παράλληλα βέβαια με την αρχαιοκαπηλία, αναπτύχθηκε και η κατασκευή κίβδηλων αντικειμένων. (Σωφρονίδου, 2002)

Στο νόμο «Μέτρα για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών», υπάρχουν μέτρα που στοχεύουν στη διοικητική διάρθρωση του Υπουργείου Πολιτισμού, με τη σύσταση της «Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών», στην αντιμετώπιση της αρχαιοκαπηλίας και κιβδηλείας και στη διευθέτηση θεμάτων κυριότητας, νομής και κατοχής κινητών μνημείων.

Τα κυριότερα άρθρα που περιλαμβάνονται, αφορούν στη σύσταση, το σκοπό, τη διάρθρωση, τις αρμοδιότητες της νέας Διεύθυνσης και την υποχρέωση συνεργασίας της με αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες της χώρας και του εξωτερικού. Για την αντιμετώπιση της αρχαιοκαπηλίας προβλέπεται η απόσπαση προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς επίσης και η αμοιβή όσων συμβάλλουν στην ανάκτηση μνημείων που κατέχονται παράνομα. Για τη γνωμοδότηση και την επιστημονική τεκμηρίωση και προέλευση των κινητών μνημείων προβλέπεται η συγκρότηση εννεαμελούς Επιτροπής Εμπειρογνομόνων. Τέλος, περιλαμβάνονται άρθρα και για την πρόσληψη προσωπικού και την αντιμετώπιση της κιβδηλείας μνημείων(portal.tee.gr/portal/page/SCIENTIFIC_WORK/grafeio_politismou/nomothesia/elliniki_).

6. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, όσον αφορά την πολιτιστική της πραγματικότητα, έχει στη διάθεσή της δράσεις, οι οποίες αφορούν θέματα της πολιτιστικής κληρονομιάς και τα οποία αναδεικνύουν το σύγχρονο πρόσωπο της χώρας, σ' ένα ευρύτερο περιβάλλον. Ο Παπούλιας (2012) υποστηρίζει πως η ανάγκη να γίνει η σύνθεση μιας ολοκληρωμένης πρότασης στην «υπηρεσία» των πολιτισμικών αγαθών, αναδεικνύει την πολιτιστική διαχείριση. Αποτελεί «ένα βασικό κορμό εμπειριστατωμένων επιλογών και θέσεων, με στόχο τη βίωση των πολιτιστικών αγαθών από το κοινωνικό σύνολο» (Παπούλιας, 2012). Υπάρχουν τέσσερις παράγοντες, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε, οι οποίοι και συνθέτουν την πολιτιστική δράση και άρα τη διαχείριση:

- 1.η πολιτική βούληση
- 2.το νομοθετικό πλαίσιο
- 3.το σύνολο των φορέων άσκησης της διαχείρισης
- 4.τα χρηματοδοτικά εργαλεία, που ουσιαστικά θέτουν το πλαίσιο του σχεδιασμού, του προγραμματισμού, της υλοποίησης, αλλά και της παρακολούθησης των πολιτιστικών δράσεων. (Παπούλιας, 2012)

Μια πολιτιστική δράση, για να ολοκληρωθεί χρειάζεται να έχουν τεθεί σε λειτουργία οι παραπάνω παράγοντες με στόχο φυσικά τη διατήρηση αλλά και το πέρασμα της πολιτισμικής κληρονομιάς από το σήμερα στο αύριο. Οι άξονες παρέμβασης της πολιτισμικής διαχείρισης είναι αρκετοί, με αρκετά πεδία δράσης. Το πώς συντίθεται ο ορισμός της πολιτισμικής διαχείρισης περιλαμβάνει και την αλληλεπίδραση που δημιουργείται από τη συνεχόμενη επαφή με τα μνημεία, τα οποία και σαφώς αποτελούν τον κορμό της πολιτισμικής κληρονομιάς (Παπούλιας, 2012). Όπως ορίζει ο Λαμπρινουδάκης (2006 στο Παπούλιας, 2012), η διαχείριση των μνημείων της πολιτισμικής κληρονομιάς αποτελεί τη συστηματική μας συμπεριφορά προς τα μνημεία.

Οι νομικές διατάξεις στις οποίες αποτυπώνεται η πολιτική βούληση και το νομοθετικό πλαίσιο της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, γι' αυτό και θα αναφερθούμε στους φορείς διαχείρισης και τα χρηματοδοτικά εργαλεία.

6.1. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η πρακτική εφαρμογή των νόμων και των θεσμών εξαρτάται και εντοπίζεται σαφώς στη λειτουργία των αντίστοιχων φορέων, οι οποίοι και συμβάλλουν σε καθοριστικό βαθμό, τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στον προγραμματισμό, αλλά κυρίως και στην υλοποίηση της πολιτισμικής δραστηριότητα, ώστε να αντιμετωπίζονται τα όποια ζητήματα προκύπτουν. Στη χώρα μας, η πλειοψηφία των φορέων είναι κρατικοί, με διάφορα χαρακτηριστικά, που προσδιορίζουν τη νομική μορφή της δημιουργίας τους, τη διαχειριστική εμπειρία και επάρκεια σε επίπεδο υλοποίησης έργων, αλλά και την αυτονομία τους. (Παπούλιας, 2012)

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους φορείς, ο οποίος έχει ως αποστολή το στρατηγικό προγραμματισμό, σχεδιασμό και εφαρμογή δράσεων για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς από τους αρχαιότερους χρόνους μέχρι και σήμερα, καθώς και για την υποστήριξη της ανάπτυξης του σύγχρονου πολιτισμού (άρθρο 1, ΠΔ191/2003). Περιλαμβάνει την Κεντρική Υπηρεσία, αλλά και περιφερειακές υπηρεσίες, αλλά και εποπτευόμενους φορείς, που είναι αρμόδιοι με τη διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς.

Άλλοι φορείς διαχείρισης, αποτελούν και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και η Αρχαιολογική Εταιρεία. Στον τομέα της διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς, ο πανεπιστημιακός χώρος, καλείται να προωθήσει και να ανακαλύψει νέες εξελίξεις και μεθόδους, αλλά και να εφαρμόσει στην πράξη. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ συγκεκριμένα, αποτελεί ένα τμήμα που προσαρμόστηκε στο νέο περιβάλλον χρηματοδότησης και διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Αξιοποίησε τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προσφέρθηκαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΈΒ και ΈΓ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. (Παπούλιας, 2012)

Η Αρχαιολογική Εταιρεία, από την άλλη, ως ανεξάρτητο επιστημονικό ίδρυμα, λειτουργεί συνεπικουρικά στην ελληνική πολιτεία, τόσο αναλαμβάνοντας μεγάλα έργα, όσο και με τις δημοσιεύσεις της, αποτελώντας θεματοφύλακα και αρωγό του ελληνικού κράτους.

Τέλος, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναδεικνύεται κεντρικός, αφού δίνεται η δυνατότητα να ασκούνται κρατικές αρμοδιότητες κατά παραχώρηση.

Γίνεται αντιληπτό, πως η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, αποτελεί νέα αντίληψη για την ελληνική πραγματικότητα και γι' αυτό χρειάζεται η υποστήριξη

από τους εμπλεκόμενους φορείς, με βάση τις αρχές που τη διέπουν. (Παπούλιας, 2012)

6.2. ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Το πλαίσιο της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, χρειάζεται να εξασφαλίσει τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους, ώστε να μπορούν στην πράξη να υποστηριχθούν έργα πολιτισμού. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία αποτελούν λοιπόν βασικό παράγοντα στη διαχείριση. Η Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια προωθεί τις δράσεις της και τις παρεμβάσεις της σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, σε μουσεία και σε δομές σύγχρονου πολιτισμού, μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης. (Παπούλιας, 2012)

Στο Α Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1990-1993), δεν παρουσιάστηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες στον τομέα του πολιτισμού και ουσιαστικά, τα χρήματα διοχετεύθηκαν σε παρεμβάσεις με περιορισμένη αναπτυξιακή συμβολή. (Παπούλιας, 2012)

Στο Β Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-2000), εγκρίθηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τουρισμός – Πολιτισμός», το οποίο και αποτέλεσε μια προσπάθεια παρέμβασης στον τομέα του πολιτισμού σε εθνικό επίπεδο. Ένας από τους επιχειρησιακούς στόχους, ήταν η προστασία, η συντήρηση, η ανάδειξη και αξιοποίηση των μνημείων και καλλιτεχνικών επιτευγμάτων του αρχαίου, βυζαντινού και νεότερου ελληνικού πολιτισμού. Τα μέτρα που προήγαγαν την πολιτιστική κληρονομιά, αφορούσαν την προστασία της πολύτιμης πολιτιστικής κληρονομιάς της Αθήνας, αλλά και άλλων ελληνικών πόλεων, τα μουσεία (σύγχρονες εγκαταστάσεις διαφύλαξης εκθεμάτων, οργάνωση σύγχρονων μουσειακών χώρων και συντήρηση και αποκατάσταση εκθεμάτων), την αναστήλωση και ανάδειξη μνημείων και συνόλων. Υπήρξαν και μέτρα που αφορούσαν το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης και το Κτηματολόγιο και Αρχείο Μνημείων, τα οποία όμως αφαιρέθηκαν από το πρόγραμμα, λόγω δυσκολιών. (Λένος, 2003)

Στο Γ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2001-2008), η αρχιτεκτονική που το όρισε, είχε μια διαφορετική φιλοσοφία, αναγνωρίζοντας ως σημαντικό διεθνή παράγοντα, τον πολιτισμό για την Ελλάδα, ο οποίος και αποτελεί διαχρονικά το πλεονέκτημά της. (Παπούλιας, 2012) Ο πολιτισμός λοιπόν, αποτέλεσε αυτόνομο

πρόγραμμα (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός», 2000-2006)⁵, παράλληλα με το οποίο τέθηκαν σε εφαρμογή και άλλα έργα και ενέργειες, με στόχο από τη μία να καλυφθούν οι αδυναμίες και τα κενά που υπήρχαν στον τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και από την άλλη να προωθηθούν πρωτοβουλίες για νέες δράσεις. (Λένος, 2003) Σχεδιάστηκε σε τρεις άξονες προτεραιοτήτων, που αφορούσαν 1. την προστασία και την ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς, 2. την ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού και 3. την τεχνική βοήθεια.

Ο πρώτος άξονας περιλάμβανε ενέργειες και δράσεις που αφορούσαν και είχαν στόχο την αναβάθμιση της υποδομής μουσείων και τη βελτίωση των προσφερομένων από αυτά υπηρεσιών και την προστασία και την ανάδειξη μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων. Ο δεύτερος άξονας είχε ως στόχο τη μείωση της απόστασης, σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με στόχο την ενίσχυση των υποδομών σύγχρονου πολιτισμού και την ανάπτυξη και προώθηση μεγάλων, επικοινωνιακών γεγονότων σύγχρονου πολιτισμού. Ο τρίτος άξονας προτεραιότητας αφορούσε την οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση της υλοποίησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού προγράμματος, την υποστήριξη της εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και μελέτες.

Με το ΈΓ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, ουσιαστικά, ο πολιτισμός στη χώρα μας, τέθηκαν οι βάσεις για την ανάπτυξη λειτουργιών διαχείρισης μέσα από ένα αυτόνομο χρηματοδοτικό εργαλείο υποστήριξης, σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς. (Παπούλιας, 2012)

⁵ Ο Πολιτισμός, όφειλε ν' ανταποκριθεί και στις απαιτήσεις της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας (2000-2004) και των Ολυμπιακών Αγώνων (2004).

7. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ⁶

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
1	931/2009	<p>Στο Τμήμα Αρχαιοκαπηλίας της Δ/σης Ασφαλείας Θεσσαλονίκης, είχαν περιέλθει πληροφορίες ότι άτομο με το όνομα "... " από ... ασχολείται με αρχαία αντικείμενα. Κατόπιν ερευνών αστυνομικών του ως άνω Τμήματος, εντόπισαν ότι το άτομο αυτό ήταν ο κατηγορούμενος Χ1, για τον οποίον έμαθαν ότι πραγματοποιεί τις συναντήσεις του σε απόκρυφα μέρη κατά μήκος της Εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Καβάλας και συγκεκριμένα στο Τμήμα της Εθνικής Οδού μεταξύ Ασπροβάλτας και Κερδυλλίων. Οι αστυνομικοί του ως άνω τμήματος αρχαιοκαπηλίας, έθεσαν τον πρώτο κατηγορούμενο Χ1 σε παρακολούθηση και τις βραδινές ώρες της 31-8-1999 τον αντιλήφθηκαν να κινείται ύποπτα στην περιοχή των Κερδυλλίων, τον ακολούθησαν και στη συνέχεια πήραν θέσεις κοντά σε σημείο όπου κατά τις πληροφορίες τους θα γινόταν συναλλαγή με αρχαία αντικείμενα. Μετά από αρκετή ώρα και</p>	<p>Το Δικαστήριο της ουσίας, κήρυξε ενόχους τους τρεις κατηγορούμενους, για τις πράξεις της κακουργηματικής υπεξαίρεσεως αρχαίων, τους δε δύο από αυτούς ήδη αναιρεσείοντες ενόχους και για το πλημμέλημα της αντιστάσεως κατά της αρχής και, αφού αναγνώρισε ότι συντρέχει στο πρόσωπό τους η ελαφρυντική περίπτωση του άρθρου 84 παρ.2 εδάφ. ε' του ΠΚ, επέβαλε στους δύο νυν αναιρεσείοντες, συνολική ποινή φυλακίσεως 5 ετών και 5 μηνών, σε</p>

⁶

συγκεκριμένα τις πρώτες ώρες της 1 Σεπτεμβρίου 1999, στο σημείο εκείνο έφθασε ο κατηγορούμενος Χ1 κρατώντας μια μεγάλη σκούρα νάυλον σακκούλα, ακολουθούμενος από ένα άλλο άτομο που ήταν ο Θ1 το οποίο κρατούσε ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο. Σκοπός του πρώτου κατηγορουμένου ήταν να πωλήσει, έναντι τμήματος στο σημείο εκείνο αρχαία αντικείμενα που ανήκαν στη κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου και ευρίσκοντο στην κατοχή του από λαθρανασκαφή σε τρίτο άγνωστο άτομο. Οι αστυνομικοί που είχαν θέσει σε παρακολούθηση τον πρώτο κατηγορούμενο αμέσως επενέβησαν και ακινητοποίησαν και τα δύο άτομα (Χ1 και Θ1), βρήκαν δε να φέρουν εντός της μαύρης νάυλον σακκούλας και του μεγάλου χαρτοκιβωτίου ελληνικά ταφικά κτερίσματα που χρονολογούνται στον 6ο, 5ο και 4ο αιώνα π.χ. και συνεπώς είναι αρχαίο κατά την διάταξη του άρθρου 1 παρ. ν.3028/2002 και ανήκαν κατά τη διάταξη του άρθρου 1 ν.5351/1932 στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου. Τα αρχαία αυτά που κατείχε ο πρώτος κατηγορούμενος έχοντας τη φυσική του εξουσίαση και τα οποία προσπάθησε να πωλήσει

καθένα.

έναντι τιμήματος στις 1-9-1999 στην Εθνική Οδό Θεσσαλονίκης-Καβάλας, είναι τα ακόλουθα και έχουν την ακόλουθη αξία όπως αυτή εκτιμήθηκε από την Τριμελή Εκτιμητική Επιτροπή που συστάθηκε με την υπ'αριθ.ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Α2/Φ41/498 38/4870/28-9-2000 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και αποτελείται από την ... Προϊσταμένη της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων, ..., Προϊσταμένη της ΙΖ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων και ..., αρχαιολόγο της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων:

1)Ερυθρόμορφος κωδωνόσηματος κρατήρας, εξαιρετικό δείγμα της αττικής κεραμικής των αρχών του 4ου π.χ. αιώνα στην κύρια όψη του οποίου εικονίζεται σκηνή συμποσίου νέων με κεντρική μορφή μία αυλήτριδα και στην πίσω όψη εικονίζονται τρεις νέοι αθλητές σε ανάπαυλα να συζητούν, αξίας 35.000.000 δραχμών, 2)μία κορινθιακή τριφυλλόστομη οινόχοη ακέραια, αξίας 2.500.000 δραχμών, 3)ένα κορινθιακό εξάλειπτρο αξίας 2.000.000 δραχμών 4)τρεις (3) κορινθιακοί αρύβαλλοι ακέραιο με

τετράφυλλο κόσμημα, αξίας 1.500.000 δραχμών και ένας (1) κορινθιακός αρύβαλλος με σπασμένο λαιμό, αξίας 300.000 δραχμών, 5)ένα πήλινο θήλαστρο, αξίας 200.000 δραχμών, 6)μία σπασμένη κορινθιακή κοτύλη με άνθη λωτού αξίας 500.000 δραχμών, μία κοτύλη κορινθιακή με ταινιωτή διακόσμηση, αξίας 500.000 δραχμών, μία κοτύλη κορινθιακή με ταινίες και κλαδιά, αξίας 400.000 δραχμών, μία κορινθιακή κοτύλη με ταινία, αξίας 300.000 δραχμών, 7)ένα σχεδόν ακέραιο ειδώλιο πετεινού αξίας 500.000 δραχμών και 3 πήλινα σπασμένα ειδώλια πετεινών, αξίας 300.000 δραχμών, 8)πήλινο ειδώλιο περιστέριου, αξίας 500.000 δραχμών, 9)πήλινο ειδώλιο Σιληνού αξίας 500.000 δραχμών, 10)τμήμα ειδωλίου καθιστής γυναίκας αξίας 50.000 δραχμών, 11)δύο τμήματα πλαστικού αγγείου με μορφή κόρης, αξίας 150.000 δραχμών, 12)ένα χρυσό δακτυλίδι με σφενδόνη ελλειψοειδούς σχήματος, αξίας 5.000.000 δραχμών, 13)ένα χάλκινο κάτοπτρο, αξίας 500.000 δραχμών, 14)ένα χάλκινο περίαπτο, αξίας 300.000 δραχμών, 15)μία αμφικωνική ψήφος, αξίας 50.000 δραχμών, 16)ένα χάλκινο

δακτυλίδι με ταινιωτό στέλεχος, αξίας 50.000 δραχμών, 17)δύο χάλκινα απλά ψέλλια, αξίας 400.000 δραχμών, 18)Τέσσερα χάλκινα διπλά ψέλλια, αξίας 800.000 δραχμών, 19)μία ακεραία χάλκινη στλεγγίδα, αξίας 300.000 δραχμών, 20)υπολείμματα χάλκινου στεφανιού επιχρυσωμένου, αξίας 10.000 δραχμών, 21)οστέινος αστράγαλος, αξίας 2000 δραχμών, 22)οκτώ (8) σιδερένια καρφιά, αξίας 8000 δραχμών, 23)ένα σπειροεδές χάλκινο δακτυλίδι, αξίας 150.000 δραχμών, 24)ένα όστρεο/περίαπτο, αξίας 50.000 δραχμών, 25)τρεις (3) σκαραβαίοι αξίας 600.000 δραχμών, 26)μία χάλκινη τοξωτό πόρπη, αξίας 300.000 δραχμών, 27)τέσσερις (4) χάλκινοι δακτύλιοι, αξίας 120.000 δραχμών, 28)δύο χάλκινα δακτυλίδια το στέλεχος των οποίων καταλήγει σε σπείρες και τμήμα ενός τρίτου, αξίας 250.000 δραχμών, 29)ακέραιο δακτυλίδι με ταινιωτό έλασμα, αξίας 50.000 δραχμών, 30)χάλκινο ταινιωτό έλασμα, αξίας 10.000 δραχμών, 31)χάλκινο ψέλλιο, αξίας 100.000 δραχμών, 32)χάλκινο ψέλλιο, αξίας 100.000 δραχμών, 33)δύο ασημένια ψέλλια (κοσμήματα, βραχιόλια), αξίας 300.000 δραχμών, 34)τρεις (3) ψήφοι

από κεχριμπάρι, αξίας 60.000 δραχμών, 35)θραύσμα χαλκού σφηκωτήρα, αξίας 50.000 δραχμών, 36)δύο (2) θραύσματα μολύβδινων συνδέσμων, αξίας 5000 δραχμών, 37)δύο δόντια και τρία θραύσματα οστών, 38)ένα θραύσμα χάλκινου καρφιού, αξίας 1000 δραχμών, 39)θραύσμα χάλκινου ταινιωτού δακτυλίου, αξίας 3000 δραχμών, 40)Τέσσερα (4) θραύσματα κεφαλιών πήλινων ειδωλίων, αξίας 400.000 δραχμών και θραύσματα από σώματα ειδωλίων, αξίας 100.000 δραχμών, συνολικής αξίας πενήντα πέντε εκατομμυρίων εννιακοσίων δέκα εννέα χιλιάδων (55.919.000) δραχμών (ήδη 164.105, ευρώ). Όλα τα αρχαία αυτά αντικείμενα που είχαν περιέλθει, από λαθρανασκαφή στην κατοχή του X1 και ανήκουν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, ιδιοποιήθηκε παράνομα ο X1 στη Ε.Ο.Θεσσαλονίκης-Καβάλας στις 1-9-1999 εκδηλώνοντας τότε την περί ιδιοποίησης πρόθεσή του προσπαθώντας να τα πωλήσει επί κέρδει σε τρίτο άγνωστο άτομο αποτυχών δε γιατί συνελήφθη από τις αστυνομικές αρχές η δε συνολική αξία των παραπάνω αρχαίων και η εντεύθεν

		<p>απειληθείσα για το Ελληνικό Δημόσιο ζημία υπερβαίνει το ποσό των 50.000 δραχμών (ήδη 150.000 ευρώ), αφού το ύψος της ανέρχεται σε 55.919.000 δραχμές.</p>	
2	1111/2011	<p>1) υπεξαίρεση αρχαίων αντικειμένων ιδιαίτερα μεγάλης αξίας σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, και 2) εξαγωγή αρχαίων αντικειμένων από την Ελληνική Επικράτεια,</p>	<p>Καταδικάστηκε σε συνολική ποινή κάθειρξης 7 ετών</p>
3	1358/2010	<p>Άμεση συνέργεια σε υπεξαίρεση αρχαίου αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Υπεξαίρεση αντικειμένων κατά το Ν. 5153/1932 (όχι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας).</p>	<p>(Καταδικαστική απόφαση) Συνεκδικάζει την από 8 Μαΐου 2009 αίτηση του Χ1, κατοίκου ..., με την από 20 Νοεμβρίου 2009 αίτηση του Χ2, κατοίκου ..., για αναίρεση της υπ' αριθμ. 2194/2009 και 3739/2009 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Αθηνών. Απορρίπτει αυτές, ως κατ' ουσίαν αβάσιμη την πρώτη αυτών και ως</p>

			<p>απαράδεκτη τη δεύτερη αυτών. και Καταδικάζει καθένα των αναιρεσειόντων στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια είκοσι (220) Ευρώ, και στη δικαστική δαπάνη του Ελληνικού Δημοσίου, εκ τριακοσίων (300) Ευρώ.</p>
4	728/2007	<p>"...Ο κατηγορούμενος απέκτησε από άγνωστο πρόσωπο, που παράνομα κατείχε, αφού δεν είχε κάνει δήλωση στην αστυνομική Αρχή ή στην αρχαιολογική υπηρεσία δύο (2) μαρμάρινες κεφαλές αγαλμάτων, μία ανδρική και μία γυναικεία καθώς και δύο μικρότερες συμφυείς παιδικές μορφές, χρονολογούμενες στους υστεροκλασσικούς ελληνιστικούς χρόνους, που είχαν αρχαιολογική αξία 20.000.000 δραχμών και ανήκαν από το νόμο στο Δημόσιο και τα ιδιοποιήθηκε παράνομα. Τα αρχαία αυτά αντικείμενα τα απέκτησε τουλάχιστον ένα τρίμηνο νωρίτερα από την 26-9-2000 που κατελήφθη να τα κατέχει και τα φύλασσε επιμελώς, υπό την έννοια της φυσικής εξουσίασης, ώστε να μπορεί σε κάθε στιγμή την ύπαρξη αυτών και κατ' ιδία βούληση να διαθέτει αυτά πραγματικώς. Έτσι παρέλειψε να δηλώσει τα αρχαία αυτά αντικείμενα στις ανωτέρω αρμόδιες υπηρεσίες, αν και παρήλθε δίμηνο</p>	<p>Απορρίπτει την από 5 Δεκεμβρίου 2005 αίτηση του για αναίρεση της 8873/2005 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών. Και.</p> <p>Καταδικάζει τον αναιρεσειόντα στα δικαστικά έξοδα τα οποία ορίζει στο ποσό των διακοσίων είκοσι (220) ευρώ.</p>

χρονικό διάστημα από τότε που περιήλθαν στην κατοχή του και εξακολουθούσε να τα παρακρατεί παράνομα. Έχοντας δε σκοπό την πώληση αυτών, χωρίς την προηγούμενη άδεια του αρχαιολογικού συμβουλίου και του Υπουργείου Πολιτισμού, ήλθε σε επικοινωνία με αστυνομικό, του οποίου την ιδιότητα αγνοούσε, αφού ο τελευταίος εμφανίστηκε ως υποψήφιος αγοραστής μετά από εντολή των προϊσταμένων της υπηρεσίας του, στην οποία είχαν περιέλθει πληροφορίες ότι ο κατηγορούμενος προτίθεται να πωλήσει αρχαία αντικείμενα και συμφώνησε να του πωλήσει τα αρχαία ως άνω αντικείμενα, αντί του ποσού των 30.000.000 δραχμών. Όταν δε ο κατηγορούμενος παρέδωσε τα ως άνω αρχαία στον αστυνομικό κατά τη συνάντησή τους που έγινε για το σκοπό αυτό στις 26-9-2000 και ώρα 04.00 στη ... και συγκεκριμένα στο 88ο χιλ. της ΕΟ Αθηνών-Λαμίας, ο εμφανισθείς ως αγοραστής αποκάλυψε την ταυτότητά του και συνέλαβε μαζί με άλλους συναδέλφους του, οι οποίοι παρακολουθούσαν σε μικρή απόσταση τη σκηνή της αγοραπωλησίας, τον κατηγορούμενο. Από τα παραπάνω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά αποδεικνύεται ότι ο κατηγορούμενος τέλεσε τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες κατηγορείται και αναφέρονται στο διατακτικό της παρούσης και πρέπει να κηρυχθεί ένοχος αυτών, απορριπτομένου μετά ταύτα του αιτήματος για αναβολή της δίκης και του ισχυρισμού περί απαραδέκτου της ποινικής διώξεως. Επίσης, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα για αναγνώριση της ελαφρυντικής περιστασης του άρθρου 84 παρ. 2ε του ΠΚ διότι από τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι ο κατηγορούμενος μετά την τέλεση των ως άνω πράξεών του συμπεριφέρθηκε καλώς και μάλιστα για μεγάλο σχετικά χρονικό διάστημα...". Με αυτά που δέχθηκε η

προσβαλλόμενη απόφαση διέλαβε την απαιτούμενη από το Σύνταγμα και το νόμο ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, αφού με πληρότητα, σαφήνεια χωρίς αντιφάσεις και λογικά κενά εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις που αποδίδονται στον κατηγορούμενο, τα αποδεικτικά μέσα από τα οποία συνήγαγε το δικαστήριο τα περιστατικά αυτά, ενώ εκτίθενται περαιτέρω και οι σκέψεις με τις οποίες έκρινε ότι υπάρχουν αποδείξεις για την ενοχή του κατηγορουμένου καθώς και οι νομικοί συλλογισμοί υπαγωγής των περιστατικών αυτών στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 5, 6, 58 του Ν.5351/1932 και 375 παρ.1 του ΠΚ τις οποίες ορθά εφάρμοσε και δεν παραβίασε ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου Η αιτίαση του κατηγορουμένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση χωρίς επαρκή αιτιολογία απέρριψε τον ισχυρισμό του περί απαραδέκτου της ποινικής δίωξης, λόγω ανυπαρξίας εκτιμητικής εκθέσεως περί της αξίας των αρχαίων αντικειμένων των οποίων διαπραγματεύθηκε την πώληση είναι αβάσιμη, αφού σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην αρχική νομική σκέψη ο προσδιορισμός της αξίας των αρχαίων αντικειμένων δεν συνιστά όρο για το παραδεκτό της ποινικής δίωξης και το δικαστήριο δεν είχε υποχρέωση να διαλάβει στην απόφασή του ειδική απορριπτική αιτιολογία του ισχυρισμού αυτού. Εξάλλου, με επαρκή αιτιολογία, προκύπτουσα από τις εν γένει παραδοχές της προσβαλλόμενης, απορρίφθηκε το αίτημα του κατηγορουμένου για αναβολή της δίκης προκειμένου να προσέλθει και να εξετασθεί ως μάρτυρας ο αστυνομικός ... ο οποίος γνώριζε το όνομα του πληροφοριοδότη της αστυνομίας. Τέλος, ενόψει του ότι ο κατηγορούμενος ζήτησε δια του

		<p>συνηγόρου του, να αναγνωρισθεί σ' αυτόν η ελαφρυντική περίπτωση του άρθρου 84 παρ.2 ε' του ΠΚ χωρίς, κατά τα προκύπτοντα από την επισκόπηση των πρακτικών της προσβαλλόμενης, να επικαλείται παντάπασι πραγματικά περιστατικά που να θεμελιώνουν τη συνδρομή της ελαφρυντικής περιστάσεως, το αίτημά του αυτό είναι παντελώς αόριστο και το δικαστήριο δεν είχε για τον λόγο αυτό υποχρέωση να απαντήσει, πολύ δε περισσότερο να αιτιολογήσει την απόρριψη αυτού. Μετά από αυτά, πρέπει, να απορριφθεί η αναίρεση και να καταδικαστεί ο ανααιρεσείων στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ.1 ΚΠοινΔ).</p>	
5	354/2011	<p>Η κατηγορούμενη αγόρασε το Μάρτιο του 2005 ένα ακίνητο στο Δ.Δ. Νέας Τίρυνθος του Ν. Αργολίδας και συγκεκριμένα ένα αρδευόμενο δενδροπερίβολο ... με την εντός αυτού ισόγεια παλαιά οικία (προϋφισταμένη του 1955) εμβαδού 51,54 τ.μ. Η ως άνω ιδιοκτησία της κατηγορούμενης βρίσκεται εντός των ορίων της Ζώνης Α' προστασίας του αρχαιολογικού χώρου της Τίρυνθας (...) στην οποία απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (βλ. άρθρ. 13 παρ. 1 και 2 ν. 3028/02). Δυνάμει της Φ 5 Α/22/1577/4-5-2005 εγκρίσεως της Δ' ΕΠΚΑ Ναυπλίου, η κατηγορούμενη, κατόπιν αιτήσεώς της, έλαβε άδεια μικροεπισκευών της ισόγειας οικίας υπό τους όρους και της προϋποθέσεις των θεωρημένων σχεδίων και της τεχνικής έκθεσης που αναφέρονται σ' αυτή. Αρχικά οι εργασίες διακόπηκαν δυνάμει του Φ 5 Β/22/3138/25-5-2005 εγγράφου της Δ' ΕΠΚΑ όταν διαπιστώθηκε ότι η κατηγορούμενη είχε αυθαιρέτως τοίχο σε απόσταση 0,90 μ. νοτιότερα του αρχικώς υφισταμένου στη νότια πλευρά της οικίας, ο οποίος στη συνέχεια καθαιρέθηκε και συνεχίστηκαν οι εργασίες δυνάμει του</p>	<p>Ορθή και αιτιολογημένη καταδίκη για αυθαίρετη κατασκευή έργων εντός του περιβάλλοντος της Α' Ζώνης Προστασίας αρχαιολογικού χώρου (ν. 3028/2002). ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 31 Αυγούστου 2010 (υπ' αριθ. πρωτ. 6932/2010) δήλωση της Υ.Ν. του Κ., για αναίρεση της υπ' αριθ. 1148/2009 αποφάσεως του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ναυπλίου. Και ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την ανααιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια πενήντα</p>

Φ 5 Α/22/3248/13-6-2005 εγγράφου της ως άνω υπηρεσίας (...). Ακολούθησε το 2847/20-7-2006 έγγραφο της Διεύθυνσης ΧΩΠΟΠΕ της ΝΑ Αργολίδας που αποτέλεσε τη βάση της καταμηνύσεως από τη Δ' ΕΠΚΑ Ναυπλίου προς την Εισαγγελία Πρωτοδικών Ναυπλίου της αξιόποινης πράξης που αναφέρεται στο κατηγορητήριο (...), στο οποίο γίνεται λόγος ότι κατόπιν αυτοψίας στις 14-7-2006 διαπιστώθηκαν κατά παρέκκλιση της αρχικής εγκρίσεως της Δ' ΕΠΚΑ (...) εκτελεσθείσες εργασίες όπως τοποθέτηση ψησταριάς (μπάρμπεκιου) στον ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου και αλουμινένιων κουφωμάτων στο κτίριο αντί για ξύλινα που προβλέπονταν στην έγκριση της Δ' ΕΠΚΑ. Είχε προηγηθεί η 3491/30-5-2006 αναφορά του αρχιφύλακα στον Αρχαιολογικό Χώρο Αρχαίας Τίρυνθας ... προς τη Δ' ΕΠΚΑ με την οποία την ενημέρωνε για τις πιο πάνω αυθαιρεσίες. Η κατηγορουμένη ωστόσο και κατά το έτος 2006 συνέχισε τις αυθαίρετες κατασκευές και ειδικότερα προέβη στην πλακόστρωση του αύλειου χώρου, σε κτιστή και επιμαρμαρωμένη βεράντα με ενσωματωμένη εστία ψησίματος καθώς και σε στέγαστρο στάθμευσης αυτοκινήτου (...). Όλες οι ως άνω παραβάσεις των άρθρων 13 παρ. 1,2 και 14 του ν. 3028/02 και των ως άνω ΥΑ, που επισύρουν τις ποινές του άρθρου 66 παρ. 1 εδ. α του ως άνω νόμου, εκ μέρους της κατηγορουμένης, επιβεβαιώθηκαν στο ακέραιο εκ μέρους όχι μόνο των α και β μαρτύρων κατηγορίας (αρχαιολόγου και φύλακα αρχαιοτήτων της Δ' ΕΠΚΑ), αλλά και από τους γ και δ μάρτυρες υπερασπίσεως (του πρώτου εξ αυτών πολιτικού μηχανικού και του δεύτερου πατέρα της κατηγορουμένης) από τους οποίους ο μεν πρώτος κατέθεσε χαρακτηριστικά ότι: "... υπήρχε μια ψησταριά, είχε ξηλωθεί. Είχε ξηλωθεί το πλακόστρωτο ... Υπήρχε στέγαστρο

(250) ευ

		<p>κινητό που αποξηλώθηκε ... Είχαν καθαιρεθεί τα κτίσματα όταν πήγα ... η απομίμηση του αλουμινίου σε χρώμα ξύλου από απόσταση δεν διακρίνεται ... το στέγαστρο δεν είναι σταθερό", ενώ ο δεύτερος ότι: "... φτιάχτηκε στέγαστρο, εστία ψησίματος, πλακόστρωση. Μια απλή ψησταριά ήταν ... βάλαμε αλουμινένια παράθυρα. Δεν είχα λόγους να μη βάλω ξύλινα. Έγιναν οι συγκεκριμένες κατασκευές". Η κατηγορουμένη προέβη στις ως άνω κατασκευές, αν και γνώριζε ότι η ιδιοκτησία της βρισκόταν σε ζώνη Α' προστασίας Αρχαιολογικού Χώρου όπου κάθε δόμηση απαγορεύεται απολύτως και ότι οι ως άνω κατασκευές εκφεύγουν των εγκρίσεων για επισκευές της προϋφισταμένης του 1955 εντός της ιδιοκτησίας της ισογείου οικίας, μάλιστα δε προέβη σ' αυτές, κατ' εξακολούθηση, σε μη εξακριβωθείσες επακριβώς ημερομηνίες, πλην ωστόσο μετά βεβαιότητας εντός του χρονικού πλαισίου που αναφέρεται στο κατηγορητήριο. Ωστόσο, επειδή επέδειξε ειλικρινή έμπρακτη μετάνοια γκρεμίζοντας μεταγενέστερα τη βεράντα, το μπάρμπεκιου και το στέγαστρο ...".</p>	
6	669/2010	<p>Ο αρχαιολογικός χώρος ... κηρύχθηκε μετά από γνωμοδότηση του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Στερεάς Ελλάδος με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/ 8827/487 απόφαση (ΦΕΚ 260/12-4-1994) και οριοθετήθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/3597/254 απόφαση (ΦΕΚ 153/13-2-2002) με βάση τα συνημμένα αποσπάσματα χαρτών. Εντός των ορίων του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου στα δυτικά του ρέματος ... προς νότον της επαρχιακής οδού ... ο κατηγορούμενος στις 2-11-2004, όντας αγρότης, εγκατέστησε πέντε θερμοκηπιακές μονάδες σε έκταση 13 στρεμμάτων,</p>	<p>Το δικαστήριο οδηγήθηκε σε καταδικαστική κρίση. Απορρίπτει την από 17 Μαρτίου 2009 αίτηση του Χ, κατοίκου ..., για αναίρεση της υπ' αριθμ. ΑΤ 7667/2008 απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Πειραιώς. Και Καταδικάζει τον</p>

		χωρίς να λάβει προηγουμένως την απαιτούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του οικείου Συμβουλίου. Για την εγκατάσταση των θερμοκηπιακών μονάδων, ακόμα και εάν δεν γίνεται εκσκαφή σε βάθος, απαιτείται η προαναφερόμενη άδεια, αφού λόγω του χαρακτήρα του έργου υπάρχει κίνδυνος να επέλθει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο βλάβη του αρχαιολογικού χώρου ή αισθ.ποινή φυλάκισης δύο (2) μηνών, της οποίας ανέστειλε την εκτέλεση για μία τριετία.	αναιρεσίοντα στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια είκοσι (220) ευρώ
7	1551/2007	Κατά το χρονικό διάστημα από το Μάρτιο 1996 έως τον Αύγουστο του 1996, αλλά σε χρονολογίες που δεν προσδιορίστηκαν επακριβώς, οι κατηγορούμενοι X1, X2 και X3, μοναχός, ηγούμενος και δόκιμος μοναχός, αντιστοίχως, της Ιεράς Μονής του στα, με την πρόφαση της τέλεσης εργασιών στα εξωτερικά επιχρίσματα του ναού και τον καθαρισμό της πόρτας και της πώρινης κορνίζας της στέγης του ναού προέβησαν σε ανασκαφές στο δάπεδο του παλαιοχριστιανικού Ιερού Ναού των και, το οποί είχε ανακηρυχθεί σε προστατευόμενο αρχαιολογικό μνημείο, αφού το μεν παρεκκλήσιο χρονολογούταν από τον 4ο έως τον 7ο αιώνα, ο δε ναός του τον 11ο αιώνα. Οι ανασκαφές αυτές ήταν παράνομες, αφού εκτελούνταν χωρίς άδεια του Υπουργείου Πολιτισμού και της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας σε χώρο αρχαιολογικό, προστατευόμενο από το νόμο περί αρχαιοτήτων, γίνονταν δε καθ' υπόδειξη του κατηγορούμενου X1 με σκοπό τον εντοπισμό τάφων αρχιερέων, οι οποίοι κατά τους Κώδικες των Αρχιερέων φέρονταν να έχουν ταφεί στους χώρους της αναφερόμενης Ιεράς Μονής. Μάλιστα, για τις παράνομες αυτές ανασκαφές, τις οποίες δέχθηκαν οι	Αναιρεί την υπ' αριθ. 714, 716Α, 717, 818/2005 και 99/2006 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουρημάτων Πειραιώς, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό. Παύει οριστικώς την ποινική δίωξη κατά των κατηγορούμενων 1) X1, κληρικού, κάτοικου Πειραιώς και ήδη κρατούμενου στις Δ.Φ. Κορυδαλλού, 2) X2, κληρικού, κάτοικου....., και 3) X3, για το ότι στα..... σε μη επακριβώς προσδιορισθέντα χρόνο, πάντως μέσα στο χρονικό διάστημα από αρχές Μαρτίου 1996 μέχρι τέλη Αυγούστου του ίδιου έτους, ενεργώντας από κοινού αφαίρεσαν

κατηγορούμενοι, υπήρξε στο παρελθόν ποινική δίωξη κατά του κατηγορούμενου ηγούμενου της Ιεράς Μονής αυτής X2, ο οποίος με απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Πειραιώς καταδικάστηκε γι' αυτές σε ποινή φυλακίσεως. Με το υπ' αριθ. 327/2005 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Πειραιώς οι τρεις κατηγορούμενοι είχαν παραπεμφθεί στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Πειραιώς, για να δικαστούν ως υπαίτιοι του ότι, ενεργώντας από κοινού, ιδιοποιήθηκαν παράνομα ενσωματώνοντας τα στην περιουσία τους ξένα ολικά κινητά πράγματα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, που περιήλθαν στην κατοχή τους μετά από εργασίες ανασκαφών, στις οποίες προέβησαν παράνομα χωρίς την άδεια και την παρουσία της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, και ανήκαν στην ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ το όφελος που επιδίωξαν και η ζημία που προξενήθηκε ή οπωσδήποτε απειλήθηκε κατ' αυτού υπερβαίνει τα 50.000.000 δραχμές και ήδη τα 150.000 ευρώ. Τα κατά το ανωτέρω βούλευμα ανευρεθέντα κατά τις ανασκαφές και υπεξαιρεθέντα αρχαία αυτά αντικείμενα ήταν τα ακόλουθα :

1) μια κόκκινη κολώνα ύψους 1, 10 μετ. περίπου, χαρακτηριζόμενη ως Αιγυπτιακής προέλευσης, χρονολογούμενη από το έτος 5.000 π.Χ., 2) δέκα (10) μαρμάρινες επιγραφές (πλάκες) σε αρχαϊζουσα γλώσσα, διαμέτρου 0, 20 X 0, 30 εκατοστά, 3) ένα (1) αρχαίο αμφορέα και τεμάχια αγαλματιδίων, μεταξύ των οποίων μία (1) κεφαλή, που απεικόνιζε την κεφαλή ενός μωρού, και 4) ένα (1) κομμάτι κνήμης γυναικός, με τμήμα γυναικείου χιτώνα, αξίας όλων των ανωτέρω υπερβαίνουσας το ποσό των 150.000 ευρώ. Ωστόσο, η περιγραφή ενός εκάστου των ως άνω αντικειμένων και η πρώτη αρχαιολογική τους αξιολόγηση, από την οποία εκτιμήθηκε και η αξία τους

από την κατοχή του Δημοσίου, με σκοπό παράνομης ιδιοποίησης τους, ξένα ολικά κινητά πράγματα, τα οποία περιήλθαν παράνομα στην κατοχή τους μετά από εργασίες ανασκαφής, στις οποίες προέβησαν χωρίς την άδεια και την παρουσία της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και ανήκαν στην ιδιοκτησία του Δημοσίου. Ειδικότερα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, όντας ο X1, μοναχός, ο X2, ηγούμενος, και ο X3 δόκιμος μοναχός στην Ιερά Μονή, προέβησαν παράνομα και σε καιρό νυκτός, σε εργασίες εκσκαφής και ανασκαφής στο παρεκκλήσιο των και, το οποίο είχε ανακηρυχθεί σε ιστορικό αρχαιολογικό διατηρητέο μνημείο, αφού το μεν παρεκκλήσιο τοποθετείται μεταξύ του 4ου και 7ου αιώνα, ο δε ναός του στον 11^ο αιώνα. Από τις εργασίες αυτές, κατά τη διάρκεια των οποίων

	<p>ως αρχαίων αντικειμένων, έγινε αποκλειστικώς με βάση τις από 24.2.1997 και 1.10.1997 καταθέσεις του κατά το χρόνο των ανασκαφών στην ίδια Ιερά Μονή εγκαταβιούντος ως μοναχού μάρτυρα, ο οποίος όμως ήταν περιορισμένης παιδείας (δεν προέκυψε ότι είχε αποφοιτήσει από εξατάξιο γυμνάσιο) και στερούταν παντελώς αρχαιολογικών γνώσεων. Οι τρεις κατηγορούμενοι αρνήθηκαν αρχικά την ανεύρεση αντικειμένων από τις ανασκαφές που είχαν διενεργήσει, αλλά κατά τη διάρκεια της ανάκρισης και λίγο πριν το πέρας αυτής προέβαλαν τον ισχυρισμό, ότι ο,τιδήποτε βρέθηκε στις ανασκαφές φυλάσσεται στο Σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής, παραδόθηκε δε στο Ηγουμενοσυμβούλιο αυτής από τον κατηγορούμενο Χ2 το έτος 2001, όταν ο ίδιος αποχώρησε από τη Μονή, τα είχε δε καταγράψει ο ίδιος στην υπ' αριθ. Πράξη παραδόσεως κινητών πραγμάτων της Μονής. Σε σχέση με τον ισχυρισμό αυτό διατάχθηκε η διενέργεια αυτοψίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 15.4.2005 από Αστυνομικούς Υπαλλήλους χωρίς παρουσία αρχαιολόγων. Σύμφωνα με αυτή βρέθηκαν φυλασσόμενα στην ως άνω Ιερά Μονή και φωτογραφήθηκαν τα κάτωθι κινητά αντικείμενα, περιγραφόμενα στην έκθεση που συντάχθηκε στις 18.4.2005 ως ακολούθως : 1) Ένας (1) αμφορέας με σπασμένη χειρολαβή και σπασμένο λαιμό, με οπή, διαμέτρου 1, 5 εκατοστού στη βάση, διαστάσεων 44 εκατοστών ύψους, 41 εκατοστών περιμέτρου βάσης και 49 εκατοστών μέγιστης περιμέτρου (φωτογραφίες 1, 2, 3). 2) Μία κόκκινη κολώνα με κάθετες αυλακώσεις, με σπασμένη τη βάση στήριξης και την άνω βάση τοποθέτησης του αντικειμένου, με διακοσμητικό δακτύλιο στο επάνω μέρος του κορμού, διαστάσεων 56 εκατοστών ύψους, 87 εκατοστών περιμέτρου βάσης και 50 εκατοστών</p>	<p>ανοίχτηκαν και τάφοι αρχιερέων, βρέθηκαν μεταξύ άλλων αρχαίων αντικειμένων, των οποίων ο αριθμός και το είδος δεν κατέστη δυνατό να διακριβωθεί, και τα εξής κατά την έννοια των άρθρων 1 και 2 του κωδ. ν. 5.351/1932 αρχαία αντικείμενα, που ανήκαν στην ιδιοκτησία του Δημοσίου, ήτοι : α) μία κόκκινη κολώνα ύψους 1, 10 μετ. περίπου, χαρακτηριζόμενη ως αιγυπτιακής προέλευσης, χρονολογούμενη από το έτος 5.000 π.Χ., β) 10 μαρμάρινες επιγραφές (πλάκες) σε αρχαϊζουσα γλώσσα, διαμέτρου 0, 20 X 0, 30, γ) ένας αρχαίος αμφορέας και δ) τεμάχια αγαλματιδίων, μεταξύ των οποίων μια κεφαλή ενός μωρού και ένα κομμάτι κνήμης γυναικός με τμήμα γυναικείου χιτώνα, και τα οποία οι κατηγορούμενοι αφαίρεσαν από την κατοχή του Δημοσίου με σκοπό παράνομης ιδιοποίησής τους.</p>
--	--	--

περιμέτρου κορμού (φωτογραφίες 4, 5, 6, 7, 8) 3) Ένα σπασμένο κομμάτι (τμήμα επιγραφής) με έξι γράμματα διαστάσεων 14, 5 εκατοστών X 15 εκατοστών και πάχους 3 εκατοστών (φωτογραφίες 9, 10, 11, 12). 4) Ένα κομμάτι μαρμάρου με ανάγλυφα σχέδια διαστάσεων ύψους 21 εκατοστών, μέγιστης περιμέτρου 34, 7 εκατοστών και ελάχιστης περιμέτρου 26, 5 εκατοστών, φερόμενο ως κνήμη γυναικός με γυναικείο χιτώνα (φωτογραφίες 13, 14, 15, 16, 17). 5) Ένα σπασμένο κομμάτι (τμήμα επιγραφής) με γράμματα, διαστάσεων, ύψους 22 εκατοστών, πλάτους 18 εκατοστών, περιμέτρου 67 εκατοστών, και πάχους 6 εκατοστών (φωτογραφίες 18, 19). 6) Ένα σπασμένο κομμάτι (τμήμα επιγραφής) διαστάσεων, ύψους 14 εκατοστών, πλάτους 10 εκατοστών και πάχους 6 εκατοστών (φωτογραφίες 20, 21, 22). 7) Ένα μικρό τμήμα αγγείου διαστάσεων 10 εκατοστών X 7, 6 εκατοστών και πάχους 1, 9 εκατοστών (φωτογραφίες 23, 24) . 8) Ένα μικρό τμήμα αγγείου διαστάσεων 13, 5 εκατοστών X 7 εκατοστών, και πάχους 2, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 23, 24). 9) Δύο μικρά πέτρινα τμήματα που εφάπτονται, με διακοσμητικό ανάγλυφο διαστάσεων 11 εκατοστών X 14 εκατοστών (φωτογραφίες 23, 24). 10) Ένα τμήμα μαρμάρινης κολώνας ύψους 26 εκατοστών και περίμετρο 68 εκατοστών (φωτογραφίες 25, 26, 27, 28). 11) Ένα τμήμα σπασμένης μαρμάρινης κολώνας (τετράγωνης ανάγλυφης) διαστάσεων ύψους 38, 5 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 18, 5 εκατοστών X 18, 5 εκατοστών με στρογγυλή επάνω βάση τοποθέτησης αντικειμένου (φωτογραφίες 29, 30). 12) Μια τετράγωνη μαρμάρινη κολώνα σπασμένη σε μια άκρη, με ανάγλυφο διάκοσμο, διαστάσεων ύψους 105 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 20, 5 εκατοστών X 20, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 31, 32). 13) Μία στρογγυλή μαρμάρινη κολώνα,

διαστάσεων ύψους 90 εκατοστών και περιμέτρου 67 εκατοστών (φωτογραφίες 31, 32). 14) Ένα τμήμα τετραγωνισμένης μαρμάρινης κολώνας με ανάγλυφο διάκοσμο διαστάσεων ύψους 65, 5 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 12 εκατοστών X 14 εκατοστών (φωτογραφίες 33, 34). 15) Ένα τμήμα τετραγωνισμένης μαρμάρινης κολώνας με ανάγλυφο διάκοσμο διαστάσεων ύψους 21, 5 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 14 εκατοστών X 12, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 33, 34). 16) Ένα τμήμα τετραγωνισμένης μαρμάρινης κολώνας με ανάγλυφο διάκοσμο διαστάσεων ύψους 35, 5 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 14, 5 εκατοστών X 12, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 33, 34). 17) Ένα τμήμα κόκκινης πέτρας σε σχήμα παραλληλογράμμου σπασμένη στις άκρες διαστάσεων ύψους 58 εκατοστών και διαστάσεων πλευρών 15, 5 εκατοστών X 14 εκατοστών (φωτογραφίες 33, 34). 18) Ένα κιονόκρανο διαστάσεων 41, 5 εκατοστών X 40 εκατοστών και πάχους 14 εκατοστών (φωτογραφίες 35, 36, 37). 19) Ένα κιονόκρανο διαστάσεων 62 εκατοστών X 36 εκατοστών και πάχους 15, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 38, 39, 40). 20) Ένα τμήμα πολύγωνης κολώνας με τετράγωνη βάση διαστάσεων ύψους 57 εκατοστών, περιμέτρου 47 εκατοστών και διαστάσεων βάσης 14, 5 εκατοστών X 14, 5 εκατοστών (φωτογραφίες 41, 42). Κατά την πραγματογνωμοσύνη, που διετάχθη από το Δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της επ" ακροατηρίου διαδικασίας (άρθρο 183 ΚΠΔ) και διεξήχθη στις 7.12.2005 από τους ορισθέντες πραγματογνώμονες αρχαιολόγουςκαι με τη βοήθεια για τη σωστή τοποθέτηση και φωτογράφιση των αντικειμένων, των αρχαιολόγων και (οι οποίοι όλοι εξετάστηκαν στη συνέχεια ως μάρτυρες ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου) βρέθηκαν στο Καθολικό και

στο Σκευοφυλάκιο της ως άνω Μονής τα αναφερόμενα στην άνω έκθεση αυτοψίας αντικείμενα, από τα οποία, όπως κατέθεσε η μάρτυρας, όσα αποτελούν αρχαία αντικείμενα, κατά τα αναφερόμενα στη συνέχεια, τα είχε η ίδια καταγράψει από το Σεπτέμβριο του 1999 και τον Αύγουστο του 2000, κατόπιν εντολής καταγραφής της Α' Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στην οποία είχε υποβάλει από τότε και τη σχετική της έκθεση. Από τα αντικείμενα αυτά της έκθεσης αυτοψίας ταυτοποιήθηκαν απολύτως με τα αντικείμενα του κατηγορητηρίου ο αμφορέας (προερχόμενος, κατά τους ως άνω πραγματογνώμονες, από τη θάλασσα και όχι από ανασκαφή), καθώς και ένα τμήμα κατωτέρου κορμού αναθηματικού αγαλματιδίου, φερόμενο κατά το κατηγορητήριο ως κομμάτι κνήμης γυναικός με τμήμα γυναικείου χιτώνα (η οποία κατά τον πραγματογνώμονα κνήμη ανδρός και όχι γυναικός). Παράλληλα, οι πραγματογνώμονες διαπίστωσαν, ότι εκτός από τα υπό στοιχεία "3", "5", "6", "7", και "8" πέντε (5) αντικείμενα, όπως αυτά αριθμούνται και περιγράφονται ανωτέρω, ως και στην ως άνω έκθεση αυτοψίας, τα υπόλοιπα δεκαπέντε (15), μεταξύ των οποίων και τα δύο ως άνω ταυτοποιούμενα με τα αντικείμενα του κατηγορητηρίου, είναι αρχαία αντικείμενα, προστατευόμενα από τις διατάξεις των νόμων περί αρχαιοτήτων. Μεταξύ των αρχαίων αυτών αντικειμένων περιλαμβάνεται και το υπό στοιχείο "2" της ως άνω εκθέσεως αυτοψίας, που φέρεται ως κόκκινη κολώνα με κάθετες αυλακώσεις κλπ. (κατά την ανωτέρω περιγραφή), ύψους 56 εκατοστών. Κατά τους πραγματογνώμονες, όπως κατέθεσαν ως μάρτυρες ενώπιον του ακροατηρίου, πρόκειται για βάση (κολώνα) περιρραντηρίου των Ελληνιστικών χρόνων σε κόκκινο χρώμα από Rosso Antico, που δεν την

ταυτοποίησαν με την κόκκινη κολώνα του κατηγορητηρίου από τη μεταξύ τους εμφανή διαφορά ύψους. Ο μάρτυρας, στις καταθέσεις του οποίου, κατά τα προαναφερόμενα, έχει στηριχθεί το κατηγορητήριο, όσο και ο μάρτυρας, Βορειοηπειρώτης και Αλβανός υπήκοος, εργάτης στην Ιερά Μονή κατά το χρόνο των ανασκαφών, ο οποίος στην από 21.5.2005 ανακριτική κατάθεση του φέρεται να επιβεβαιώνει τις ως άνω καταθέσεις του για τα ευρήματα των ανασκαφών, εξεταζόμενοι ως μάρτυρες ενώπιον του Δικαστηρίου, υποστηρίζουν μετά βεβαιότητας και κατηγορηματικότητας, ότι πρόκειται για την ίδια ακριβώς κολώνα, που είχαν δει κατά το χρόνο των ανασκαφών, η οποία αναφέρεται στο κατηγορητήριο, ότι είχε ύψος 1, 10 μετ., τούτο δε ανεξαρτήτως της διαφοράς ύψους που αυτοί είχαν αρχικώς καταθέσει. Οι μάρτυρες αυτοί είναι και οι μοναδικοί, που φέρονται να έχουν άμεση και προσωπική αντίληψη για τα ευρήματα των παράνομων ανασκαφών, αφού ουδείς άλλος από τους εξετασθέντες μάρτυρες, που είναι κυρίως κάτοικοι των Κυθήρων ή καταγόμενοι από τα Κύθηρα, είχε έλθει σε οποιαδήποτε (οπτική, φωτογραφική κλπ.) επαφή με αυτά (ευρήματα) και οι οποίοι όσα καταθέτουν τα εξάγουν υποθετικά, παραθέτοντας τις προσωπικές τους εκτιμήσεις και συμπεράσματα, βασιζόμενοι κυρίως στις φήμες που κυκλοφορούσαν στο νησί για τις παράνομες ανασκαφές κατά το χρόνο διεξαγωγής τους, στην επίμονη άρνηση των δύο πρώτων κατηγορούμενων να επιτρέψουν κατά το χρόνο εκείνο την επισκόπηση της Μονής από αρχαιολόγους και στο βαρύ κλίμα που είχε δημιουργηθεί στους κατοίκους του νησιού εναντίον τους για τους λόγους αυτούς, καθώς και άλλους λόγους, που δεν ενδιαφέρουν την προκειμένη υπόθεση. Άλλη μαρτυρία, ότι η αναφερόμενη στο

κατηγορητήριο αιγυπτιακή κολώνα ήταν διάφορη από το περιρραντήριο, που βρέθηκε, δεν υπήρξε στο Δικαστήριο, ούτε άλλωστε μπορεί να συναχθεί ασφαλώς από κάποιο άλλο αποδεικτικό στοιχείο τέτοιο συμπέρασμα, όταν μάλιστα οι αρχαιολόγοι και, ως οι πλέον αρμόδιοι, καταθέτοντας στο δικαστήριο, απέκλεισαν την ύπαρξη και διάσωση αιγυπτιακής κολώνας στα Συνακολούθως τούτων το Δικαστήριο κατέληξε στην κρίση ότι το ως άνω περιρραντήριο ταυτίζεται με την κολώνα του κατηγορητηρίου, την αναφερόμενη εκεί ως αιγυπτιακή. Σε σχέση με τις αναφερόμενες στο κατηγορητήριο δέκα (10) μαρμάρινες επιγραφές ("πλάκες" κατά την ανακριτική κατάθεση του), φερόμενες όλες ως έχουσες ταυτόσημες διαστάσεις, χωρίς άλλον ειδικότερο προσδιορισμό, πλείστες όσες αμφιβολίες προέκυψαν ως προς το αν τα μαρμάρια αντικείμενα (πλάκες), που περιγράφηκαν ως επιγραφές, ήσαν πράγματι όλα επιγραφές και όχι τμήματα άλλων μαρμάρινων αντικειμένων και αν αυτά αποτελούσαν όλα αρχαία κινητά μνημεία κατά τις διατάξεις των νόμων περί αρχαιοτήτων, ενόψει και της προφανούς αδυναμίας του μάρτυρα, από την παντελή έλλειψη σχετικών γνώσεων για το χαρακτηρισμό και την αξιολόγησή τους. Ειδικότερα, οι αμφιβολίες αυτές ενισχύονται και από τα ακόλουθα. Μεταξύ των αντικειμένων που βρέθηκαν, κατά τα ανωτέρω στην Ιερά Μονή (και τα οποία είχαν καταγραφεί, όσα απ' αυτά αποτελούν αρχαία μνημεία, από την αρχαιολόγο από το Σεπτέμβριο του 1999 και τον Αύγουστο του 2000, κατά τα προαναφερόμενα), περιλαμβάνονται :

- 1) τρία (3) τμήματα επιγραφών των Νεοτέρων Χρόνων με τις αναφερόμενες ανωτέρω, όπως και στην έκθεση αυτοψίας, διαστάσεις και

αρίθμηση "3", "5", "6", τα οποία είναι πράγματι επιγραφικά αντικείμενα, πλην όμως από πωρόλιθο και δεν emπίπτουν στις διατάξεις των νόμων περί αρχαιοτήτων (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης), φέρουν δε, κατά τους άνω πραγματογνώμονες, κεφαλαιογράμματα δυσνόητα σε γλώσσα καθαρεύουσα και όχι αρχαϊκή ή αρχαϊζουσα, και 2) έξι (6) τμήματα μη επιγραφικών μαρμάρινων τετραγωνισμένων κολώνων (που emπίπτουν στις διατάξεις των νόμων περί αρχαιοτήτων κατά την έκθεση πραγματογνωμοσύνης), με ανάγλυφο διάκοσμο, που αριθμούνται στην έκθεση αυτοψίας καθώς και ανωτέρω με τα στοιχεία "9", "10", "11", "14", "15", "16", τα οποία θα μπορούσαν να εκληφθούν ως "πλάκες", όπως χαρακτηριστικά κατατέθηκε από τη μάρτυρα αρχαιολόγο, και να χαρακτηριστούν και αυτά από το μη έχοντα γνώσεις αρχαιολογίας μάρτυρα ως επιγραφές, με το δεδομένο μάλιστα, ότι ο ίδιος είχε πράγματι παρατηρήσει και την ύπαρξη επιγραφών, όταν είχε δει όλα τα αντικείμενα την ώρα που πλένονταν από τον τρίτο κατηγορούμενο και τα οποία ο ίδιος (.....) τα είχε χαρακτηρίσει και αξιολογήσει σύμφωνα με τις δικές του εκτιμήσεις. Ο ίδιος άλλωστε μάρτυρας (.....), καταθέτοντας ενώπιον του δικαστηρίου, επισκοπώντας τις φωτογραφίες, που του επιδείχθηκαν, επιβεβαίωσε ότι τα αντικείμενα, που είχε δει και για τα οποία είχε καταθέσει, είναι όλα αυτά, τα οποία αναφέρονται στην έκθεση αυτοψίας, πλην κάποιων επιγραφών, τις οποίες ουδόλως προσδιορίζει ούτε καν αριθμητικώς, καθώς και την κεφαλή του μωρού. Ως προς το τελευταίο αυτό αντικείμενο, αναφερόμενο στο κατηγορητήριο ως τεμάχιο αγαλματιδίου, που απεικονίζει την κεφαλή ενός μωρού, που πράγματι δεν βρέθηκε κατά τη διεξαγωγή της

αυτοψίας στους χώρους της Ιεράς Μονής, εκτός από τη μαρτυρία του ως προς την ύπαρξή του και την από αυτό αξιολόγηση του ως αρχαίου αντικειμένου, δεν κατατέθηκε άλλη μαρτυρία πειστική στο δικαστήριο, ώστε να συναχθεί ασφαλές συμπέρασμα και όχι υποθετική και επισφαλής εξαγωγή του, περί του εάν δηλαδή αυτό αποτελούσε πράγματι αρχαίο αντικείμενο κατά τους ορισμούς του νόμου και περαιτέρω μάλιστα να εκτιμηθεί και η αξία του. Τέτοιο συμπέρασμα, άλλωστε, δεν μπορεί να εξαχθεί ούτε από το γεγονός, ότι βρέθηκαν τα υπόλοιπα ως άνω αρχαία αντικείμενα, τα οποία, όπως προειπώθηκε, είχαν ήδη καταγραφεί από την ως άνω αρχαιολόγο κατά τους παρατεθέντες χρόνους (Σεπτέμβριο 1999, Αύγουστο 2000) και τα είχε καταγράψει και περιγράψει, έστω και χωρίς ειδικότερους προσδιορισμούς για καθένα από αυτά και ο κατηγορούμενος Χ2 κατά την αποχώρηση του από την Ιερά Μονή το 2001 στην Πράξη παραδόσεως των κινητών πραγμάτων της Μονής στο νέο Ηγουμενοσυμβούλιο. Υπό τα αποδειχθέντα αυτά πραγματικά περιστατικά, για όσα από τα αρχαία αντικείμενα, όπως περιγράφονται ως άνω και ταυτοποιούνται με εκείνα του κατηγορητηρίου, ήτοι : α) το περιρραντήριο, περιγραφόμενο στο κατηγορητήριο ως Αιγυπτιακή κολώνα, β) ο αμφορέας, γ) το τμήμα κατωτέρου κορμού αναθεματικού αγαλματιδίου, φερόμενο στο κατηγορητήριο ως κομμάτι κνήμης γυναικός κλπ., και δ) τα μαρμάρινα τμήματα, κατά την ως άνω περιγραφή ενός εκάστου, που φέρονται όλα στο κατηγορητήριο ως επιγραφικά, δεν στοιχειοθετείται υποκειμενικώς η τέλεση εκ μέρους των κατηγορουμένων της πράξεως της υπεξαίρέσεως και μάλιστα κακουργηματικής, καθόσον δεν προέκυψε ότι οι κατηγορούμενοι, πέρα από την παράλειψη της δηλώσεως των

		<p>αρχαίων αυτών αντικειμένων στην αρμόδια υπηρεσία, εκδήλωσαν εμπράκτως πρόθεση για την ιδιοποίηση τους, αφού δεν τα απομάκρυναν από τους χώρους της Ιεράς Μονής, όπου βρέθηκαν, ώστε να εκδηλωθεί αντικειμενική πρόθεση τους για την ενσωμάτωση τους στην περιουσία τους, πολύ δε περισσότερο που ο εκ των κατηγορουμένων Χ2 τα είχε παραδώσει, όπως ειπώθηκε, στο νέο Ηγουμενοσυμβούλιο, όταν αποχώρησε από την Ιερά Μονή. Και τούτο, διότι για τη στοιχειοθέτηση της ιδιοποίησης στην υπεξαίρεση δεν αρκεί η απλή, ενδιάθετη πρόθεση ιδιοποίησης, αλλά απαιτείται μία έμπρακτη εκδήλωση της, δηλαδή μια εξωτερική συμπεριφορά, η οποία να δύναται να αναγνωριστεί αντικειμενικά ως πραγμάτωση της θέλησης του δράστη για ιδιοποίηση. Για τα υπόλοιπα αντικείμενα του κατηγορητηρίου, που δεν βρέθηκαν, εάν πράγματι υπήρξαν, που είναι κυρίως "το κεφάλι του μωρού" (και δοθέντος ότι τα φερόμενα στο κατηγορητήριο ως "τεμάχια αγαλματιδίων" ουδόλως περιγράφονται), πλείστες όσες αμφιβολίες προέκυψαν κατά τα ανωτέρω, για το εάν αυτά, ακόμη και για την περίπτωση που υπήρξαν, αποτελούσαν αρχαία αντικείμενα.</p>	
8	104/2006	<p>Ο κατηγορούμενος, κατά το μήνα Ιούνιο 1998 στην Αθήνα, από πρόθεση ιδιοποιήθηκε παράνομα αρχαία αντικείμενα, κυρίως του Ελληνικού Δημοσίου, ήτοι δύο (2) πήλινα αβαφή σκυφίδια, έξι (6) πήλινα κεφάλια ειδωλίων, ένα (1) πήλινο άνω τμήμα ειδωλίου, μία (1) πήλινη πρόχους, δύο (2) πήλινα λυχνάρια, μία (1) πήλινη τριφυλλόσχημη οινοχόη, ένα (1) πήλινο οξυπύθμενο αβαφή αμφορίσκο, μία (1) πήλινη αρυβαλλοειδή αβαφή λήκυθο, ένα (1) πήλινο αβαφές φλασκίον, ένα (1) πήλινο πώμα αγγείου, ένα (1) πήλινο</p>	<p>Αρχική καταδικαστική απόφαση. Αναιρεί την υπ' αριθμ. 4299/2004 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό Και Παραπέμπει την υπόθεση, κατά το αναιρούμενο μέρος της, για νέα</p>

δίωτο αρυτήρα, ένα (1) πήλινο δίωτο αγγείο, μία (1) πήλινη όλπη, τα οποία αντικείμενα χρονολογούνται στους Ελληνιστικούς χρόνους και στον 40 - 50αίωνες μ.Χ., ένα (1) χρυσό περιδέραιο με απόληξη κεφαλής λέοντα, δύο (2) χρυσά σκουλαρίκια, τα οποία (χρυσά) αντικείμενα χρονολογούνται τέλος 4ου - αρχές 3ου αιώνα π. Χ., μία (1) χάλκινη χυτή λαβή, ένα (1) μολύβδινο δαχτυλίδι, επτά (7) χάλκινα δαχτυλίδια, ένα (1) χάλκινο δαχτυλίδι σφενδόνη με υδρόβια πτηνά, τα οποία χρονολογούνται στους μεταβυζαντινούς και Ελληνιστικούς χρόνους, καθώς και οκτώ(8)αργυρά νομίσματα (αρχαία Ελληνικά και Ρωμαϊκά) και έντεκα (11) χάλκινα νομίσματα (Ρωμαϊκά).

Τα αντικείμενα αυτά αποτελούν αρχαιολογικό θησαυρό, που βρέθηκε στην ελληνική επικράτεια, ακόμη και τα νομίσματα, και ανήκουν στην ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου, στην επικράτεια του οποίου βρέθηκαν, και στην πολιτιστική κληρονομιά της χώρας. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι τα αντικείμενα αυτά βρέθηκαν στην οικία του πρώτου κατηγορουμένου (αναιρεσειόντος), ο οποίος σε συνεννόηση και από κοινού με τον δεύτερο κατηγορούμενο ενεργοποιήθηκαν να εμπορευθούν και συγκεκριμένα κατά μήνα Μάιο 1999 στην Αθήνα έως και τις νυκτερινές ώρες της 17-6-1999 με πρόθεση διαπραγματεύθηκαν την πώληση τους σε αγνώστους τρίτους αγοραστές, χωρίς την απαιτούμενη άδεια εμπορίας, αφού για το σκοπό αυτό είχαν βρεί και εκτιμητές για τον προσδιορισμό της αξίας τους.

Τέλος αποδείχθηκε ότι ο πρώτος κατηγορούμενος (αναιρεσειών) που κατείχε τα παραπάνω αρχαία αντικείμενα δεν δήλωσε την κατοχή τους στην πλησιέστερη αρχαιολογική υπηρεσία ή αστυνομική αρχή και μάλιστα εντός της προβλεπόμενη

εκδίκαση στο ίδιο Δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές.

		<p>δίμηνης προθεσμίας. Ακολούθως με βάση τα περιστατικά αυτά κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα υπεξαίρεσης κινητών αρχαίων αντικειμένων ιδιαίτερος μεγάλης αξίας και συγκεκριμένα 6.190.000 δραχμών σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, παράλειψης δήλωσης αρχαίων αντικειμένων και εμπορίας αρχαίων αντικειμένων.</p>	
9	1272/2010	<p>"Στο Τμήμα Αρχαιοκαπηλίας της Δ/σης Ασφαλείας Θεσσαλονίκης, είχαν περιέλθει πληροφορίες ότι άτομο με το όνομα "... από ... ασχολείται με αρχαία αντικείμενα. Κατόπιν ερευνών αστυνομικών του ως άνω Τμήματος, εντόπισαν ότι το άτομο αυτό ήταν ο κατηγορούμενος X1, για τον οποίον έμαθαν ότι πραγματοποιεί τις συναντήσεις του σε απόκρυφα μέρη κατά μήκος της Εθνικής οδού Θεσσαλονίκης-Καβάλας και συγκεκριμένα στο Τμήμα της Εθνικής Οδού μεταξύ Ασπροβάλτας και Κερδυλλίων. Οι αστυνομικοί του ως άνω τμήματος αρχαιοκαπηλίας, έθεσαν τον πρώτο κατηγορούμενο X1 σε παρακολούθηση και τις βραδινές ώρες της 31-8-1999 τον αντιλήφθηκαν να κινείται ύποπτα στην περιοχή των Κερδυλλίων, τον ακολούθησαν και στη συνέχεια πήραν θέσεις κοντά σε σημείο όπου κατά τις πληροφορίες τους θα γινόταν συναλλαγή με αρχαία αντικείμενα. Μετά από αρκετή ώρα και συγκεκριμένα τις πρώτες ώρες της 1 Σεπτεμβρίου 1999, στο σημείο εκείνο έφθασε ο κατηγορούμενος X1 κρατώντας μια μεγάλη σκούρα νάυλον σακούλα, ακολουθούμενος από ένα άλλο άτομο που ήταν ο Θ1 το οποίο κρατούσε ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο. Σκοπός του πρώτου κατηγορουμένου ήταν να πωλήσει, έναντι τμήματος στο σημείο εκείνο αρχαία αντικείμενα που ανήκαν στη κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου και ευρίσκοντο στην κατοχή του από λαθρανασκαφή σε τρίτο άγνωστο άτομο. Οι αστυνομικοί που</p>	<p>Το δικαστήριο της ουσίας κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο - αναιρεσείοντα της ανωτέρω πράξεως της υπεξαίρεσεως αρχαίων αντικειμένων ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ανερχομένης συνολικώς στο ποσό των 55.919.000 δραχμών (164.105 € και του επέβαλε ποινή κάθειρξης έξι (6) ετών.</p> <p>Απορρίπτει, την με αριθμό εκθέσεως 2/2009 αίτηση του X1 και τους από 1-11-2009 πρόσθετους λόγους αυτής για ανάρτηση της με αριθμ. 224-225/2009 αποφάσεως του Πενταμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης. Και καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια είκοσι (220) € και στη</p>

	<p>είχαν θέσει σε παρακολούθηση τον πρώτο κατηγορούμενο αμέσως επενέβησαν και ακινητοποίησαν και τα δύο άτομα (Χ1 και Θ1), βρήκαν δε να φέρουν εντός της μαύρης νάυλον σακκούλας και του μεγάλου χαρτοκιβωτίου ελληνικά ταφικά κτερίσματα που χρονολογούνται στον 6ο, 5ο και 4ο αιώνα π.χ. και συνεπώς είναι αρχαίο κατά την διάταξη του άρθρου 1 παρ. ν.3028/2002 και ανήκαν κατά τη διάταξη του άρθρου 1 ν.5351/1932 στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου. Τα αρχαία αυτά που κατείχε ο πρώτος κατηγορούμενος έχοντας τη φυσική του εξουσίαση και τα οποία προσπάθησε να πωλήσει έναντι τιμήματος στις 1-9-1999 στην Εθνική Οδό Θεσσαλονίκης-Καβάλας, είναι τα ακόλουθα και έχουν την ακόλουθη αξία όπως αυτή εκτιμήθηκε από την Τριμελή Εκτιμητική Επιτροπή που συστάθηκε με την υπ'αριθ.ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Α2/Φ41/498 38/4870/28-9-2000 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και αποτελείτο από την ... Προϊσταμένη της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων, ..., Προϊσταμένη της ΙΖ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων και ..., αρχαιολόγο της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων:</p> <p>1)Ερυθρόμορφος κωδωνόσχηματος κρατήρας, εξαιρετικό δείγμα της αττικής κεραμικής των αρχών του 4ου π.χ. αιώνα στην κύρια όψη του οποίου εικονίζεται σκηνή συμποσίου νέων με κεντρική μορφή μία αυλήτριδα και στην πίσω όψη εικονίζονται τρεις νέοι αθλητές σε ανάπαυλα να συζητούν, αξίας 35.000.000 δραχμών, 2)μία κορινθιακή τριφυλλόστομη οινόχοη ακέραια, αξίας 2.500.000 δραχμών, 3)ένα κορινθιακό εξάλειπτρο αξίας 2.000.000 δραχμών 4)τρεις (3) κορινθιακοί αρύβαλλοι ακέραιο με τετράφυλλο κόσμημα, αξίας 1.500.000 δραχμών και ένας (1) κορινθιακός</p>	<p>δικαστική δαπάνη του πολιτικώς ενάγοντος Ελληνικού Δημοσίου από τριακόσια (300) €</p>
--	---	--

αρύβαλλος με σπασμένο λαιμό, αξίας 300.000 δραχμών, 5)ένα πήλινο θήλαστρο, αξίας 200.000 δραχμών, 6)μία σπασμένη κορινθιακή κοτύλη με άνθη λωτού αξίας 500.000 δραχμών, μία κοτύλη κορινθιακή με ταινιωτή διακόσμηση, αξίας 500.000 δραχμών, μία κοτύλη κορινθιακή με ταινίες και κλαδιά, αξίας 400.000 δραχμών, μία κορινθιακή κοτύλη με ταινία, αξίας 300.000 δραχμών, 7)ένα σχεδόν ακέραιο ειδώλιο πετεινού αξίας 500.000 δραχμών και 3 πήλινα σπασμένα ειδώλια πετεινών, αξίας 300.000 δραχμών, 8)πήλινο ειδώλιο περιστέριου, αξίας 500.000 δραχμών, 9)πήλινο ειδώλιο Σιληνού αξίας 500.000 δραχμών, 10)τμήμα ειδωλίου καθιστής γυναίκας αξίας 50.000 δραχμών, 11)δύο τμήματα πλαστικού αγγείου με μορφή κόρης, αξίας 150.000 δραχμών, 12)ένα χρυσό δακτυλίδι με σφενδόνη ελλειψοειδούς σχήματος, αξίας 5.000.000 δραχμών, 13)ένα χάλκινο κάτοπτρο, αξίας 500.000 δραχμών, 14)ένα χάλκινο περίαπτο, αξίας 300.000 δραχμών, 15)μία αμφικωνική ψήφος, αξίας 50.000 δραχμών, 16)ένα χάλκινο δακτυλίδι με ταινιωτό στέλεχος, αξίας 50.000 δραχμών, 17)δύο χάλκινα απλά ψέλλια, αξίας 400.000 δραχμών, 18)Τέσσερα χάλκινα διπλά ψέλλια, αξίας 800.000 δραχμών, 19)μία ακεραία χάλκινη στλεγγίδα, αξίας 300.000 δραχμών, 20)υπολείμματα χάλκινου στεφανιού επιχρυσωμένου, αξίας 10.000 δραχμών, 21)οστέϊνος αστράγαλος, αξίας 2000 δραχμών, 22)οκτώ (8) σιδερένια καρφιά, αξίας 8000 δραχμών, 23)ένα σπειροεδές χάλκινο δακτυλίδι, αξίας 150.000 δραχμών, 24)ένα όστρεο/περίαπτο, αξίας 50.000 δραχμών, 25)τρεις (3) σκαρβαίοι αξίας 600.000 δραχμών, 26)μία χάλκινη τοξωτό πόρπη, αξίας 300.000 δραχμών, 27)τέσσερις (4) χάλκινοι δακτύλιοι, αξίας 120.000 δραχμών, 28)δύο χάλκινα δακτυλίδια το στέλεχος των οποίων καταλήγει σε

		<p>σπείρες και τμήμα ενός τρίτου, αξίας 250.000 δραχμών, 29)ακέραιο δακτυλίδι με ταινιωτό έλασμα, αξίας 50.000 δραχμών, 30)χάλκινο ταινιωτό έλασμα, αξίας 10.000 δραχμών, 31)χάλκινο ψέλλιο, αξίας 100.000 δραχμών, 32)χάλκινο ψέλλιο, αξίας 100.000 δραχμών, 33)δύο ασημένια ψέλλια (κοσμήματα, βραχιόλια), αξίας 300.000 δραχμών, 34)τρεις (3) ψήφοι από κεχριμπάρι, αξίας 60.000 δραχμών, 35)θραύσμα χαλκού σφηκωτήρα, αξίας 50.000 δραχμών, 36)δύο (2) θραύσματα μολύβδινων συνδέσμων, αξίας 5000 δραχμών, 37)δύο δόντια και τρία θραύσματα οστών, 38)ένα θραύσμα χάλκινου καρφιού, αξίας 1000 δραχμών, 39)θραύσμα χάλκινου ταινιωτού δακτυλίου, αξίας 3000 δραχμών, 40)Τέσσερα (4) θραύσματα κεφαλιών πήλινων ειδωλίων, αξίας 400.000 δραχμών και θραύσματα από σώματα ειδωλίων, αξίας 100.000 δραχμών, συνολικής αξίας πενήντα πέντε εκατομμυρίων εννιακοσίων δέκα εννέα χιλιάδων (55.919.000) δραχμών (ήδη 164.105, ευρώ). Όλα τα αρχαία αυτά αντικείμενα που είχαν περιέλθει, από λαθρανασκαφή στην κατοχή του Χ1 και ανήκουν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, ιδιοποιήθηκε παράνομα ο Χ1 στη Ε.Ο.Θεσσαλονίκης-Καβάλας στις 1-9-1999 εκδηλώνοντας τότε την περί ιδιοποίησης πρόθεσή του προσπαθώντας να τα πωλήσει επί κέρδει σε τρίτο άγνωστο άτομο αποτυχών δε γιατί συνελήφθη από τις αστυνομικές αρχές η δε συνολική αξία των παραπάνω αρχαίων και η εντεύθεν απειληθείσα για το Ελληνικό Δημόσιο ζημία υπερβαίνει το ποσό των 50.000 δραχμών (ήδη 150.000 ευρώ), αφού το ύψος της ανέρχεται σε 55.919.000 δραχμές.</p>	
10	1144/2011	"ο κατηγορούμενος κατά τον αναφερόμενο στο διατακτικό τόπο και χρόνο, διενήργησε χωρίς προηγούμενη	Απορρίπτει την από 20-12-2010 αίτηση του Ν. Α. του Δ.,

	<p>άδεια άλλης μορφής παράνομη αρχαιολογική έρευνα, με σκοπό την ανεύρεση και αποκάλυψη αρχαίων, κατά την έννοια του άρθρου 2 του Ν. 3028/2002, από την επανειλημμένη δετέλεση της ανωτέρω πράξης προκύπτει σταθερή ροπή του για τη διάπραξη του συγκεκριμένου εγκλήματος ως στοιχείο της προσωπικότητας του. Αποτέλεσμα της εν λόγω έρευνας, που ήταν συστηματική και συνεχής, ήταν η ανεύρεση: 1) χιλίων διακοσίων εξήντα (1.260) ασημένιων και χάλκινων νομισμάτων, 2) τριάντα πέντε (35) δακτυλιδιών, 3) ενός (1) ακροκεράμου, 4) δύο (2) επιτύμβιων στηλών, 5) μίας (1) βάσης μαρμάρινης, 6) επτακοσίων σαράντα επτά (747) αρχαίων αντικειμένων, 7) τριάντα επτά (37) λίθινων εργαλείων. Αποδείχθηκε επίσης ότι αυτός ιδιοποιήθηκε παράνομα τα υπό στοιχεία 1-143, 345-353 και 640-650 νομίσματα, όπως αυτά περιγράφονται στον σχετικό περιγραφικό κατάλογο νομισμάτων του Νομισματικού Μουσείου, που αποτελεί μέρος του διατακτικού. Τα εν λόγω νομίσματα αυτός είχε βρει κατά την παράνομη αρχαιολογική έρευνα που έκανε. Την κρίση του αυτή στηρίζει το Δικαστήριο ιδιαίτερα στο αποδειχθέν γεγονός ότι δεν τα παρέδωσε στις αρμόδιες αρχές, (ιδιαίτερα μάλιστα μετά την απόρριψη του αιτήματος του για την δημιουργία μουσείου), αλλά τα κατακράτησε, συστηματοποιώντας την κατοχή τους, αφού ο μάρτυς Σ. Α. κατέθεσε ότι τα είχε τυλιγμένα ξεχωριστά το καθένα με ετικέττες, ενώ και η μάρτυς Α. Χ. κατέθεσε ότι ο κατηγορούμενος δεν είχε σχετική άδεια κατοχής. Ο ίδιος ο κατηγορούμενος δηλώνει ότι ήταν λάθος του που δεν τα δήλωσε και συνομολογεί ότι τα είχε κρυμμένα, επικαλούμενος ως λόγο το ότι φοβόταν μήπως του τα κλέψουν. Από την επανειλημμένη δετέλεση της ανωτέρω πράξης προκύπτει, όπως λέχθηκε, σταθερή ροπή του προς την διάπραξη του συγκεκριμένου</p>	<p>κατοίκου ... και ήδη κρατουμένου στη δικαστική φυλακή ..., για αναίρεση της 1751, 1821-1822/ 2010 απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης.</p> <p>Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στη δικαστική δαπάνη του παραστάτος πολιτικώς ενάγοντος Ελληνικού Δημοσίου εκ τριακοσίων (300) ευρώ και επιβάλλει στον αναιρεσείοντα τα δικαστικά έξοδα που ανέρχονται σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ.</p>
--	--	--

εγκλήματος ως στοιχείο της προσωπικότητας του. Τέλος αποδείχθηκε ότι ο κατηγορούμενος, στην ευρύτερη περιοχή του Νομού Πέλλας κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του 2003 μέχρι 25-7-2003, χρησιμοποίησε ανιχνευτή μετάλλων χωρίς την απαιτούμενη από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 38 άδεια, προς διερεύνηση του υπεδάφους, προκειμένου να εντοπίσει αρχαία κατά την έννοια του άρθρου 20 παρ.1 του ν. 3028/2002 και παρέλειψε να δηλώσει τα παραπάνω αρχαία αντικείμενα, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην πλησιέστερη αρχαιολογική ή αστυνομική αρχή και να τα θέσει στη διάθεση της. Η παράλειψη όμως αυτή δεν αφορά τα 327 εκ των ανευρεθέντων 1260 αρχαίων νομισμάτων, όπως προαναφέρεται, των οποίων μεταγενέστερα αναγνωρίστηκε επισήμως κάτοχος με απόφαση της ΙΖ' Εφορίας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Έδεσσας (βλ. την κατάθεση της μάρτυρος Α. Χ., αρχαιολόγου, που υπηρετεί στην άνω Εφορία). Ενόψει αυτών πρέπει ο κατηγορούμενος να κηρυχθεί ένοχος της πρώτης πράξης για την οποία κατηγορείται. Επίσης πρέπει να κηρυχθεί ένοχος της 2ης πράξης, για την οποία κατηγορείται, για τα αναφερόμενα στο διατακτικό αρχαία μνημεία και 363 χάλκινα και ασημένια νομίσματα (υπό στοιχεία του καταλόγου 1-143, 345-353 και 640-650), γιατί κατά τα προαναφερόμενα, αποδείχθηκε η παράνομη ιδιοποίηση των άνω ξένων κινητών πραγμάτων-μνημείων μεγάλης αξίας (άνω των 3.000 ευρώ, όπως η αξία τους κοστολογήθηκε από το Νομισματικό Μουσείο). Ακολούθως, το Δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον αναιρεσείοντα των πράξεων της παράνομης αρχαιολογικής έρευνας κατά συνήθεια, της υπεξαίρεσης κινητών μνημείων ιδιαίτερα μεγάλης αξίας κατά

συνήθεια, της παράβασης υποχρέωσης δήλωσης αφαίρεσης μνημείου και της παράνομης χρήσης ανιχνευτή μετάλλων κατά συνήθεια. Υπό τις άνω παραδοχές, το Δικαστήριο διέλαβε ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού αναφέρονται σε αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία, στα οποία στηρίχτηκε η κρίση του Δικαστηρίου για τη συνδρομή των στοιχείων της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως των άνω εγκλημάτων, για τα οποία καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικές σκέψεις υπαγωγής των περιστατικών αυτών στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις που εφάρμοσε και τις οποίες δεν παρεβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου.

8.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελλάδα, μέσα από μια πολύχρονη διαδικασία και προσαρμοζόμενη σταδιακά στα νέα δεδομένα και πρακτικές, δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε βέβαια και η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η συμμετοχή της χώρας στους θεσμούς και τα θεσμικά όργανά της, διαμορφώνοντας μια νέα φιλοσοφία. (Παπούλιας, 2012)

Οι κρατικοί – κυρίως – φορείς διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς στην Ελλάδα, έχοντας στη διάθεσή τους πλαίσιο μέσα στο οποίο να μπορούν να δραστηριοποιηθούν, αναδεικνύονται ιδιαίτερα σημαντικοί. Η διάθεση των χρηματοδοτικών εργαλείων (από τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης) σ' αυτούς τους φορείς, δίνει τη δυνατότητα προώθησης των όποιων δράσεων και παρεμβάσεων με σκοπό την ανάπτυξη στους τομείς της προστασίας, της συντήρησης, της προώθησης, της ανάδειξης, της έρευνας και της αξιοποίησης της πολύτιμης πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Κατά την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου, μπορούμε ευτυχώς να παρατηρήσουμε ότι εκδίδονται καταδικαστικές αποφάσεις σε βάρος των παρανομούντων, ειδικά σε περιπτώσεις αρχαιοκαπηλίας.

Σημαντικότερο απ' όλα ίσως, αποδεικνύεται η διαμόρφωση συνείδησης υπεύθυνων πολιτών, οι οποίοι θα προστατεύουν την πολιτιστική κληρονομιά, θα την αναδεικνύουν και νιώθουν τη σημασία της για την Ελλάδα, αλλά και για τον κόσμο γενικότερα.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ø Αποστολίδης, Α., (2006), *Αρχαιοκαπηλία και εμπόριο αρχαιοτήτων: μουσεία, έμποροι τέχνης, οίκοι δημοπρασιών, ιδιωτικές συλλογές*, Αθήνα, Εκδόσεις Άγρα Α.Ε.
- Ø Βουδούρη, Δ., (2004), *Ο νέος νόμος 3028/2002 υπό το φως των διεθνών και ευρωπαϊκών κανόνων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς*, στο Πρακτικά Συνεδρίου Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου, Η πολιτιστική κληρονομιά και το δίκαιο, Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου, Επιμέλεια Ελένη Τροβά, Υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- Ø Βουλή των Ελλήνων, Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών, Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», Αθήνα 10 Ιουνίου 2002.
- Ø Δαμάσκος, Δ., (2000), Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές στην Ελλάδα, *Η Καθημερινή, Επτά Ημέρες*, 21.05.2000, σ.19
- Ø Δωρής, Ε. (1985), *Το δίκαιον των αρχαιοτήτων*, εκδ. Σάκκουλας
- Ø Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων και Έρευνας, Οδηγοί Χρηματοδότησης και Οδηγίες Διαχείρισης, Εκδόσεις, 1995, 1996, 1999.
- Ø Θέμελης, Π., (2006), *Χρηματοδοτούμενα από το ΈΓ ΚΠΣ έργα, Επίλογος*. Ετήσια Πολιτιστική έκδοση, Πρακτικά Αρχαιολογικής Εταιρείας
- Ø Κρασιάς, Γ. (2011). *Το ισχύον διεθνές νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς*, Διπλωματική Εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Ø Κονσολά, Ν., (1995), *Διεθνής Προστασία της Παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς*, Αθήνα, Παπαζήση
- Ø Λαμπρινουδάκης, Β. (2006). *Εισαγωγή στη Διαχείριση Μνημείων της Πολιτισμικής Κληρονομιάς*, Σημειώσεις στις παραδόσεις του μαθήματος Κλασική Αρχαιολογία Γ', Πανεπιστήμιο Αθηνών, ΕΚΠΑ
- Ø Λένος, Ν. (2003). «*Ελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά: Α. Δημόσια Πολιτική και Εθνικές Πρωτοβουλίες Προστασίας και Διαχείρισης στο πλαίσιο της Διεθνούς Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νομοθετικό Επιχειρησιακό πεδίο) Β.*

- Προτάσεις εφαρμογής και ανασχεδιασμού», Ανακοίνωση σχετικά με τη Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Αθηνών*
- Ø Μανιάτης, Α., (2008), *Εισαγωγή στο πολιτιστικό δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή, Εκδόσεις Σάκκουλας.
 - Ø Μαστραντώνης, Α.Π., (2008), *Διαχείριση αρχαιολογικών έργων – Θεωρητικό πλαίσιο και ανάπτυξη εξειδικευμένων εργαλείων*, Ινστιτούτο του Βιβλίου, Α. Καρδαμίτσα.
 - Ø Μουσταΐρα, Ε., (2012), *Συγκριτικό δίκαιο και πολιτιστικά αγαθά*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
 - Ø Νόμος Υπ' Αριθμ. 3028, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας
 - Ø Παπούλιας, Ε. (2012). *Τα δεδομένα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς στην Ελλάδα και οι προοπτικές της (1980-2008): το ελληνικό μοντέλο διαχείρισης και η Ευρωπαϊκή εμπειρία*, Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
 - Ø Παυλογεωργάτος, Γ.Δ., (2003), *Διατήρηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς*, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής
 - Ø Σωφρονίδου, Μ. (2002). *Η αρχαιολογική είδηση στις εφημερίδες*, Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 - Ø Χριστοφιλόπουλος, Δ., (2005), *Προστασία πολιτιστικών αγαθών. Μνημειακά, παραδοσιακά, οικιστικά, πνευματικά, πολιτιστικά αγαθά*, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλας
 - Ø ellas2.wordpress.com/2012/01/24/αρχαιοκαπηλία-η-μάστιγα-της-ελληνική/ (20/10/2014)
 - Ø el.wikipedia.org/wiki/Πολιτιστική_Κληρονομιά (14/06/2014)
 - Ø portal.tee.gr/portal/page/SCIENTIFIC_WORK/grafeio_politismou/nomothesia/elliniki_ (20/10/2014)
 - Ø www.areiospagos.gr
 - Ø www.law-archaeology.gr
 - Ø www.unesco-hellas.gr/gr/1_1.htm (16/06/2014)
 - Ø www.unesco-hellas.gr/gr/3_5_1.htm (16/06/2014)